

ХАҢЫАТ
1937 СЫЛТАН
ТАХСАР

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НЬУРБА УЛУУХУН ХАҢЫАТА

НЬУРБА

12+

ТЭРИЙЭЭЧЧИЛЭР: СР Правительствота, Ньурба улууһун "Ньурба" ("Огни Нюрбы") хаһыат редакцията" автономнай тэрилтэ

Уважаемые якутяне!

От имени руководства Республики Саха (Якутия) и от себя лично поздравляю с главным праздником нашей страны - Днём России!

12 июня 1990 года было принято судьбоносное решение в становлении новой государственности и развитии гражданского общества. Сегодня, спустя более тридцати лет, Российская Федерация как процветающая держава укрепила свою целостность, усилила позицию в мире. И этот светлый день наполнен гордостью за родное Отечество - самую большую на планете страну с уникальным духовным богатством, непоколебимыми ценностями.

Во все времена нас, россиян, отличают единство и крепость духа, патриотизм и преданность своей Родине. И сегодня, в сложный период пандемии, сплоченность, взаимопомощь и умение сопереживать помогают нам вместе преодолевать временные трудности и созидать во имя общего дома!

Наша святая обязанность - беречь и приумножать славное историческое наследие многонационального народа, которое передается из поколения в поколение путем героических побед и

свершений. От общей гражданской ответственности и плодотворного труда зависит могущество страны, будущее наших детей.

Якутия как стратегически важный регион с огромным социально-экономическим потенциалом вносит весомый вклад в достижение целей и задач устойчивого развития страны. Реализация национальных проектов, новые инвестиции придают импульс росту отраслей экономики, создают современную и комфортную инфраструктуру в республике, повышению качества и уровня жизни якутян. Сегодня активными темпами возводятся социальные объекты, строятся дороги и мосты, облагораживаются общественные пространства, внедряются новые технологии. Убежден, что мы совместными усилиями претворим в жизнь масштабные планы во благо Великой России.

Дорогие якутяне! В этот знаменательный день желаю вам крепкого здоровья и позитивной энергии, успехов и удачи во всех начинаниях, счастья и благополучия, мира и добра!

Глава Республики Саха (Якутия)
Айсен НИКОЛАЕВ.

Уважаемые жители Нюрбинского района!

От имени администрации МР "Нюрбинский район" и районного Совета депутатов сердечно поздравляем вас с главным государственным праздником - Днём России!

Вот уже более четверти века с 12 июня 1990 года идет отсчет новейшей истории нашей великой страны. С принятием Декларации о государственном суверенитете Российской Федерация вступила на путь становления новой государственности и гражданского общества. Эта торжественная дата олицетворяет историческую общность судеб народов, совместно строивших и защищавших свою Родину и чувствующих личную ответственность за ее будущее. Сегодня Россия - это страна с тысячелетней историей, огромной территорией, уникальными природными ресурсами, объединившая множество народов и культур.

Всех нас, россиян, объединяет желание жить и расти своих детей и внуков в благополучных и безопасных условиях, в сильной и благополучной стране. В условиях новых вызовов времени от нашего труда, инициативы, гражданской ответственности и активной жизненной позиции зависит настоящее и будущее любимой Родины. Долг каждого из нас - беречь и отстаивать интересы России, защищать ее независимость и способствовать ее процветанию. В этот праздничный день желаем вам крепкого здоровья, счастья, благополучия, уверенности в завтрашнем дне и успехов в созидательном труде во благо России! Мира и добра!

Глава МР "Нюрбинский район" А.М. ИННОКЕНТЬЕВ.
Председатель Нюрбинского районного Совета С.И. ЕВСЕЕВ.

- Пожароопасный сезон -

По району объявлен режим ЧС

4 июня 2021 г. в Нюрбинском районе введен режим чрезвычайной ситуации муниципального характера, возникшей вследствие лесных пожаров, на территории Нюрбачанского, Тюмюкского, Кангаласского, Кюндядинского наслегов Нюрбинского района.

Уважаемые жители Нюрбинского района!

Комиссия по чрезвычайным ситуациям Нюрбинского района призывает сохранять спокойствие, не па-

новать. Граждан просим следить за ходом работы по борьбе с лесными пожарами в официальных социальных сетях.

Не принимайте и не распространяйте недостоверную информацию в социальных сетях, в целях общего благополучия населения.

Ситуация с пожарами находится на контроле КЧСиОПБ Нюрбинского района и республики.

КЧС Нюрбинского района.

О лесных пожарах

5 июня в Нюрбинский район прибыл первый заместитель Председателя Правительства Республики Саха (Якутия) Дмитрий Садовников для ознакомления на месте с положением дел в связи с пожароопасной обстановкой, сложившейся в районе. В составе делегации из г. Якутска также прибыли Председатель Госкомитета по обеспечению безопасности жизнедеятельности РС (Я) Дмитрий Ленчиков и депутат Госсовета Ил Түмэн РС (Я) Владимир Прокопьев.

С начала пожароопасного сезона (с 11 мая 2021 года) на территории Нюрбинского района зарегистрировано 20 лесных пожаров.

17 лесных пожаров ликвидировано. По состоянию на 9 июня 2021 года действует 3 лесных пожара, на общей площади 1022 га, из них лесная - 845 га.

Всего задействовано сил и средств на тушение лесных пожаров: 348 чел., 57 ед. техники.

На лесном пожаре 13-АСС (МО "Нюрбачанский наслег") площадь 400 га (из них лесная - 325 га, нелесная - 75 га), задействовано 76 работников ДПС (из Нюрбинского, Горного, Покровского, Якутского), межрегиональные ДПС - 29 чел., местное население - 1. Всего задействовано 106 человек.

Привлекаемая техника: вахтовка КАМАЗ, водовоз - 1 ед. Всего задействовано 2 ед. техники.

Локализован в 08 ч. (по донесению летнаба Давыдова Юрия). Проводятся окарауливание по кромке пожара и тушению горений силами ДПС от свалки наслег до местности Бакалда.

На лесном пожаре 18-НСС (МО "Тюмюкский наслег") площадь 250 га (из них лесная - 200 га, нелесная - 50 га), задействовано 36 работников ПХС ГАУ "Якутлесресурс", местное

население - 87 чел., федеральное ДПС - 12, ДПС - 52. Всего задействовано 188 чел.

Привлекаемая спецтехника: бульдозер - 1, трактора (МТЗ-82 с плугом, водоразд.) - 9 ед, водовоз - 4 ед., легковые автомашины - 25, вездеход - 5, самолет-амфибия БЕ-200. Всего задействовано 45 ед. техники.

Проведены работы по проложению минполос и разрывов, в с. Елей проложена минполоса и разрыв 15 км. (местами трехполосный). Проложена минполоса в сторону реки от ФАД Виллой. Местное население работает на местности Долокуна, Унунча и Накый лопатами и РЛО на дотушение и окарауливание. Выполняется сброс воды с самолета амфибии БЕ-200. Всего 14 сбросов, 115 т.

На лесном пожаре 20-НСС (МО "Кюндядинский наслег") площадь 372 га (из них лесная - 320 га, нелесная - 52 га).

Задействовано 6 чел. работников ПХС ГАУ "Якутлесресурс", 39 чел. ДПС, 20 чел. мобилизованное местное население. Всего задействовано - 54.

Привлекаемая специализированная техника: бульдозер - 1, трактора с плугом (МТЗ с плугом, водоразд.) - 2, экскаватор - 1 ед., легковые автомашины - 6. Всего задействовано 10 человек.

Проведены работы: заливка водой с помощью мотопомпы и ранцем с северной стороны ЛП и с северо-восточной стороны. Устройство разрыва в северной кромке протяженностью 500 м., минполоса 12 км. Также с южной стороны, восточной и западной стороны работают РЛО, помпой (4 ед.), ведется карауливание и дотушение. Экскаватор "Сельстрой" работает для углубления дорезервуара.

Угрозы населенным пунктам нет.

ЕДДС Нюрбинского района.

- Баһаары утары - бүтүүн -

Алеша Охлопков хорсун быһыыта

Бу күнүргэ Ньурба улуугар ойуур баһаардарын тула аймак-баһаарыгар кэрэхсэбиллээх сонуннар эмиэ инһиллэлэр.

Түмүк нэһилиэгэр турбут ойуур уота Маар сэлэннэтигэр олох чугаһаан кэлэн кутталы үөскэтэ сырытта. Бу быһымайгы өссө улахан содуллаах буолуобун оскуола оҕото сэрэтэ. Хорсун быһыыны Маар орто оскуолатын 6 кылааһын үөрэнээччитэ Охлопков Алеша

онордо.

Бэс ыйын 3 күнүгэр 4 чаас сағана Алеша дэриэбинэ кытыгыгар убайын көрдүү барбыт. Электрическэй подстанция территориятыгар буруону көрөн, тута Дьаппыыда үрэх диэки сүүрбүт уонна онно нэһилиэннэлээх пууну ойуур баһаарыттан харабыйлыыр улахан дьонго тийэн биллэрбит. Ити курдук уолчаан ыксаллаах быһыыга-майгыга түбэхэн баран өмүттэн хаалбакка, саамай сөп-

төөх баһаарыныны ылыммыт.

Алеша Охлопков хорсун быһыыны онгорбутун түмүгэр Марха куустатын нэһилиэгэрин барыларын хааччыйар ВЛ-35 электрическэй подстанция уокка былдыаммата, уот ситимнэригэр уонна нэһилиэннэбэ сүүнэ улахан хоромну тахсыахтааба кэмигэр тохтолуунна. Кини бу хорсун быһыыга бары-быгыгар холобур уонна улууспут киэн туттуута буолар.

Дьиннээх патриот ыччаттарыбытынан киэн туттабыт

Ньурба улуугар тахсыбыт ойуур баһаардарын утары охсуһууга бэйэлэрин кылааттарын киллэрбит оҕолорбутун кытта көрсүү, чиэстээһин бэс ыйын 7 күнүгэр буолла.

Ньурба улуугар кэлэн ойуур баһаардарын бохсор үлэ-лэри салайа, тэрийэ сүлдьар Саха Өрөспүбүлүкэтин Бырабыыталыстыбатын Бэрэссэдээтэлин бастакы солбуйааччыта Дмитрий Дмитриевич Садовников уонна Ньурба улуугун баһылыга Алексей Михайлович Иннокентьев Маарга уонна Хангаласка тахсан, ыксаллаах быһыы-майгы кэмигэр нэһилиэннэлээх пууннары уоттан харыстааһынга кытыбыт - Марха куустатын бары нэһилиэгтэ-

рин хааччыйар ВЛ-35 электрическэй подстанцияны быһаарыттар Маар оскуолатын 6 кылааһын үөрэнээччитигэр Охлопков Алеша, итиэннэ Хангалас сэлэннэтигэр куттал суоһаабытыгар улахан дьону кытта сэргэ ойуур баһаарын умурорууга кытытыспыт Н.И. Кочнев аагынан I-Хангалас оскуолатын 7 кылааһын үөрэнээччитигэр Васильев Аркадийга уонна бу оскуола 9 кылааһын үөрэнээччитигэр Анисимов Семенга бэйэлэрин ааттарыттан Махтал суруктары уонна бэлэхтэри туттардылар.

Хорсун-хоодуот уолаттарга, манник үтүө оҕолору ииппит кинилэр төрөппүттэригэр, чугас дьонноругар барба махтал тыллара этилиннилэр. Бэлиэтээн

эттэххэ, Охлопков Алеша ийэтэ Любовь Михайловна олохтоох дьаһалта үлэһитэ. Васильев Аркадий төрөппүттэрэ, ийэтэ Вероника Владимировна учуутал, аҕата Александр Краснослово-вич ох саанан ытыгы көрүгэр тренер. Оттон Анисимов Семен эбэтэ Зоя Васильевна Анисимова Хангалас нэһилиэгин урукку баһылыга, бас-көс киһитэ, оройуоннаабы Сэбиэт депутаты.

Ньурба улуугун доно-сэргэтэ дьиннээх патриот ыччаттарыбытынан киэн туттабыт, кинилэр ыксаллаах быһыыга-майгыга көрдөрбүт күүстээх санааларын, хорсун быһыыларын холобур онгостобут.

"Ньурба оройуона" МО дьаһалтатын пресс-сулдуспата.

- Тыва хаһаайыстыбата -

Сайылыкка – Хорула хоһууттара

Былыргыттан быйылгыга диэри кырыа кыһын көнчөйдөөн чээл күөххэ үктэнэн сайылыкка көһүү ураты үөрүүлээх уонна өссө үчүгэйгэ күөстээх эрэллээх буоллаба.

Ол иһин да Ефремов - Онуфриева "Сайылыгым барахсан" диэн ырыаларын сэбискэй саҕана мэкитиэтигэр, гимн куурдук ылыырбыт. Ону баара кэм-кэрдии эрдэһинэ ытыйан "...астаах сүөгэй бийаннаах, ача күөбэ сайыннаах, үөрүү-көгүү аргыстаах, тунал ыһыах уйгулаах" сайылыктар умнууга бартара мэлдьэбэ суох. Туох барыта болдохтоох диэбитти, өрөспүүбүлүкэ былааһа хойутаан да буоллар хоботун тигэн сайылыктааһыны сөргүтэн эрэр, хамсааһын кэнээтэр кэниир. Онон төрөлкөйдүүр төрүөхтээх, үрүэйли сүүрэр үрүннээх, аллар араҕас арыылаах сайылыктар сыллата элбээнэр бэйэ ингэмтэлээх аһа сандалы хотойорунан дэлэйдик тардыллыа турдаба. Манньк буоларын туһугар Сайылык күнүн кэнниттэн тутта "сибэккинэн симэммит сиздэрэйкээн көрүнгөх, күндү көмүс күөмэйдээх күөргөйдиир чыычаахтаах" Хорула Төбүрүөнүн сайылыктар тахсыбыт "Хорула" ПК уонна "Эрчим" т/х кээпэрэтииптэрин тустарынан кэпсизим, барыбыт сүргэтэ көтөүллэрэ чуолкай. Ол курдук үлэ күөстүү оркуйар, бордодууксуйа хоту Эдьигээнгэ эмиз тийэр.

Константин Семенов олук охсубута

Уон икки снл анараатыгар "Эрчим" кээпэрэтиип салайааччыта хорсун санаалаах, киэн көрүүлэрдээх, сайдыбыт сатабыллаах Константин Афанасьевич Семенов өбүгэ үтүө үгэһин ситимэ быстыа суохтаах диэн өйдөбүлтэн нуолур солко тыва суугунуур, дыримири долгуннардаах дьэнкир уулардаах, сибэккинэн симэммит Төбүрүөнүгэ сайылык тэрийбитэ. Очолорго сайылыктааһынга саарбахтааччылар да бааллара, ити да үрдүнэн үлэ-хамнас үрүлүгэ турарыттан скептиктар уостубуттара. Үллэ турар үрүн аһы, эбиллэ турар эмис эти көрө-билэ сылдьан ама, ким тугу санарыай.

Билигин манна киһиттэн дьэ атыылаһыллан дьонун сннньанар дьэ дьэндэйэр, санга титиик кылбайар, сэрэммитини-сэрбэммитини түптэ торбо күөх буруота унаарар, хоробор муөстаахтар хотуоруна хаамсаллар. Константин Семенов былырын Дьокуускайга көспүтэ, ол да буоллар дойдутун кытта сибээһэ кыл да түгэнэ быстыбат, "туох наадатын этин" дии олодор дьын-чахчы патриот тыыннаах киһи. Истэрим былаһын туһары Хорулалар киниэхэ махтаналлара убаарабат, дийдумсах киһиэхэ тугу барыта табылыннын диэн баҕа сана бастыгын бытыаха.

Дьуонабыс: Үлэһиттэрбинэн күөстээхпит

Оройуонна "Хорула" кээпэрэтиип көрдөрүүлэрэ туруктаарын, бары көрүнгөргө үлэгэ таһаарылааһын, кыһалгалары бэйэтэ туоратынарынан тыл төбөтүгэр сылдьар. Салайааччы Ян Степановтын кэпсэти ол иһин олус сэргэх, "ол наада, бу наада" диэн суланар-сунхарар тыллар дор-боонноро да тахсыбат.

Былырын үлэбэ кирибит улуус үбүлээһининэн тутуллубут сана хотонго 100-чэ төбө сүөһүнү үс туруу үлэһиттэр этэнгэ кыстанан эмис бэйэлээхтик сайынга үктэнэрбиттэр. Балтараа сүүсчэкэ тунна отунан кыһыны туораабыттар, сүөһү дэлэйдик аһаатын диэн 20-чэ туннаны эбии атыылаһыттар. Ян Ионович этэринэн быйыл сүөһү төбөтө эбиллэн оттоонун хампааньыгар олорон-туран ылар суох буолара күүтүллэр. Урут да ылар куустан ылбата дьон окко кири-дэхтэринэ хотуурдарын ырыата сире сиксигинэн дьэрийибэ, күөх бийан дьапталанан иһибэ. Онон улус пресс-подборщик биэртэ эмиз төһүү күөс буолуоҕа. Ян Степанов тылыттан иһит-

тэххэ кээпэрэтиип үлэһиттэрэ бары да талы-талба, туруу үлэһит дьон эбиттэр. Холобур, ити санга хотонго үлэ механизациятын, автоматизациятын тымтыктанан-прожекторданан да булуллубат, чыыстай илии үлэтэ. "Ау, роботизация" диэһин минньигэс түүлгэ тэннээх. Ол да үрдүнэн Семен Алексеевич Антипин, Христина Владимировна Матвеева, Тааттаттан көһөн кэлбит учутал кэргэннээх Константин Лазарев үгэ-сэргээн ылары кыл да түгэнэ ыалдыт-хонно гымматахтар.

Оттон кыс устата тимир көлөнөн хаһаайыстыба тыын боппу-руостарын кыахтаахтык быһаар-быт уу баһааччы, тракторист, 6 оҕолоох ыал дьонун аҕата Василий Васильевич Огоюкин дьэ туттар санаалааһын истээт "Хорула", "Эрчим" кээпэрэтииптэр тутта көмө сып-сылаас илиитин уунаннар дьэ маһа эрбэнэн бүтэ. Эбэн эттэххэ, бу дьэ кэргэн аҕа баһылыга эмиз Тааттаттан силлээх-тымырдаах, Хорулалары хайгыртан ордубат буолуохтаахтар - сыдьааннара үчүгү дьонноох түбэһэ үлэһити-хамсыы сылдьалларыттан.

Ян Ионовичтан үлэһиттэр хамнастарын тоқкоолостум, онтум ортоотунан сезонунан 30-60 тыһ. солк. буолар эбит. Билингги кэмгэ бу мыныгыта суох суума. Маны таһынан "Не имей 100 рублей, а имей 10 друзей" диэбитти кээпэрэтиип үлэһиттэрэ кимгэ эрэ кыһалҕа үөскээри гыннаһына уот начаас уопсай күөһүнөн көрүөх бэтэрээ өттүгэр туоратыллара ити харчытааҕар өссө ордук сыаналаах буоллаба. Быһата, ил-эйэ дэмнээх биир дьэ кэргэн курдук хаһаайыстыба, ааттыын да "Хорула" дэннэбэ.

Кээпэрэтиип инники былааннара элбэх, сэрэнэн сурукка тиспэппит, арай үбү-харчыны тардан КУН ылар ыра санааны кумаахыга түһэрэбит. Үтү туттары былаана ботучу да буоллар хоһууттар-хоодуоттар син биир толоруохпун диэн булгуруйбат санаалаахтар. Оннук да буолара чуолкай, үттүгүннээх "Төбүрүн" үтүө үлэһиттэри сымнаҕас хараһынан көрүөбэ, сылаас тыыннаах угутуоҕа.

"Эрчимнэр" эрчимнэрэ сөбүмэр

Тыва хаһаайыстыбатын испи-сэлиһэ, "Эрчим" кээпэрэтиип салайааччыта Т.А. Иванову кыһан таба туппатым, сүүрэрэ-көтөрө элбэбэ да бэрт буоллаба. Ха-

һаайыстыба 100-тэн тахса сүөһү кыстаан тахсыбыта, хотон кыара-ҕас курдук. Ол иһин субай сүөһүнү көрөр туспа хотон туһунан тол-куй торолуйар, кэлэр кэмнэргэ кини да олоххо кирирбэ.

Ааспыты хайыһан көрүөххэ. Уон үс снл анараатыгар кээпэрэ-тиип кэтэхтэртэн 35 сүөһүнү ылан көрөн үлэтин саҕалаабыта, оттон билингги аһааны ити үөһү аах-тыгыт. Хаһаайыстыба "Хорула-лыын" биир сайылыктаахтар, кыһыннары-сайыннары туох да иһин быстыбат тиһиккэ үлэһиттэр. Күнгэ тунна кэрингэ үтү ыанар, былаан хайаан да туолуо-ҕа. "Эрчим" инникитин эккэ кирир санаалаах, ол гынан баран техрегламент кытаанах ирдэ-биллэриттэн дьаарханар. Холо-бур, убойнай сыабы тэрилтэ эрэ барыта ылар кыаҕа суох - хармаан тысхайыар диэри харчы наада. Эбэтэр, атын хаһаайыстыба сыа-ҕар сүөһүнү илдьиэххэ диэтэххэ үөҕүлүүр үл эрэ абырыаба.

Уопсайынан, сорох федераль-най сокуоннарга олохтоох усулу-буйата учуоттаммата мантан эмиз көстөр диэтэхпинэ сысыппаппын. СӨ ТХМ-тэ бу боппуруоһу үөртэр, онон күн бүгүн да буолбатар баҕар, эһиллэтигэр бэйэбитигэр сөптөөх уонна табыгастаах усу-луобуйа оҕоһуллуоҕа диэн эркин курдук эрэннээххэ.

"Эрчим" кээпэрэтиип үрүлү-йэр үлэтин туһунан 30-тан тахса снл устата т/х салаатыгар көмүс көлөһүнүн тобугар аҕаабыт арыс сыабын маастара, бырабыланы-һа чилиэнэ Елена Алексеевна Тобонова кэлсээбитэ сүрүбү үөрүүнөн толордо, дууһаны иэйинэн кынаттаата.

Солбугу бэлэмниир ураты суолталаах

Елена Алексеевна тыва киһитэ сүөһүлээх-астаах буолуохтаах диэн өйдөбүлү суруллубатах со-куонунан ааҕар. Ол да быһыгынан кини бэйэтэ 18 төбө ынах-таах, обуруот-тэпилииссэ хаһа-йыстыбалаах. Олобун аргыһа орто дойдуттан бартын кэннэ сүөһүнү эһэр туһунан быстах санаа мүнү-тэ да кириэ сылдьыбатаҕа, ол кур-дук өбүгэ удыур дьарыгын үтүө үгэһэ хорук тымырынан сүүрэ сы-рыттаҕа. "Беларусь", "Синтай" ти-мир көлөлөрүнэн аҕата, кэргэнин убайа Валериан Герасимович Те-рентьев, өрүү көмөлөһөр кулууп үлэһитэ Сергей Федоров былы-рыын хол кыайбат отун оттоон-нор билигин 6 от курулаан турар. "Тангара сэрэби таптыыр" диэбит-

Хорула бочуоттаах олохтооҕо А.А.Инокентьев билинггэ диэри сайылыкка көмөлөһөр.

сирдэрин көрөн-ыраастаан кэллэ, сиргэ хаһаайынныы сыһыан ха-ма сылдьар холобура кини. Ытык киһи аныгы олобу сирэн киэр анньыбат - үлэлээтэххэ уонна өс-сө үлэлээтэххэ ситиһии кэлэр, уйгу уһаарыллар диэн дуулаба би-ринисиптээх. Этэнгэ сырыт, уһун да уһун олохтон!

Хара килиэп, мүйүтүнэн туорт

Хорулаҕа дыргыйар сыттаах минньигэс килиэби онгорор бэ-кээринэ уруккуттан да бэркэ үлэ-лиир. Саҕа кэмгэ саҕа ырыалар ылланыахтаахтар диэбитти "Эр-чимнэр" аны маркетинг ныммала-рын баһылыллар. Онгөнөн туһа-нааччы аныгы олоххо дьүөрэлээн аһыыр культуурата уларыйыта - ангардас килиэп "всемю голова" да буоллар - тутах. Дьэ ол иһин бэ-кээринэ аһыллар - диетологтар сүбэлэрэ салгынгга көппөт: хара килиэп ордук туһалааһын кини дэлэйдик онгороллор. Биир да буханкы сарсынгыга хаалбыта суох. Эбиитин киһи кө-рөн тотор буулкаларын, туортар араастарын, араас начыыннаах бэрэскилэри, сахалыы лэппиэс-кэлэри онгоронор ассортмент күннэтэ уларыйар-кэниир. Дэлэ-бэ да оройуон дьаарбанкатыгар Хорула кулинарда кууттүүлээх эргиэмсиктэр буолуохтара дуо?

Бизкэрдэр Евдокия Васильев-на Иванова, Туяра Анатольевна Кононова минньигэс бурдук оҕо-һуктара таһымнаах күрэхтэһии хайа баҕарар номинациятыгар тиксэр кыахтаахтар.

Сэмэ тыл

"Хорула", "Эрчим" кээпэрэ-тииптэр ангардас сүөһү иитиити-нэн эрэ мунурдамматтара хайҕал-лаах, инновациялары сулбу тар-дан ылбаталлар да айаннара ол дьэки туһайылаах. Өссө сайдан истэхтэринэ тугу-тугу онгорон би-һигини үөрдэллэрэ ыраахтан кэ-лиэ суоҕа. Аны туран бу тэрилтэ-лэргэ үлэлээһин имиджевай суол-талаах, манна баҕардыҥ да уулус-саттан кириэн үлэһит буолбак-кын. Оттон салалта үлэһиттэри-гэр олох-дьаһах боппуруостары-гар социальнай эбэһээтилисти-бэлээх - материальной, мораль-най көмөлөр аата аһаана суох элбэхтэр. Тус бэйэм, промышлен-най хампааньылар эрэ эбэһээ-тилистибэлээхтэр диэбитим баара тилийэ тиэргэннээх Хорула т/х кээпэрэтииптэригэр номнуо си-листэммитэ ырааппыт.

Олохтоох дьаһалта баһылыга Василий Семенов кинилэри ту-мус эрэ туттубат, наадыйарын са-лалта араас таһымнарыгар сиэр-дээхтик туруорсар, өйөбүлү ылар. Чопчулаатахха, кээпэрэтииптэр "аҕал, кулу" диэн илии да уум-муттара суохха дылы, туруорсуу-лара үлэ көдьүүстээх уонна таһа-арылаах буолуутугар хайысха-лаахтар. Харахпын саба түһэн ойуулаан көрдөхпүнэ арай "Хору-ла" СХПК КУН-наммыт, оттон "Эрчимнэргэ" субай сүөһүгэ туспа сабыс-саҕа хотон дьэндэйбит. Баҕардаха куйаар эмиз көмөлө-һөр диэчилэр, онон хоһуун Хо-рулалар ыра санаалара туолуоҕа.

Афанасий ИВАНОВ.

— **Пожароопасный сезон** —**Нюрбинцы помогают жителям наслегов, где действуют лесные пожары**

В трудное время для жителей наслегов Нюрбинского района, на чьей территории происходят лесные пожары, на помощь и поддержку к ним подоспели многие земляки-нюрбинцы. Приняв близко к сердцу неурядицы и беды сельчан, кому пришлось пережить сложные дни из-за распространения лесных пожаров, они оказывают посильную помощь самым необходимым.

Так, продукты питания, товары первой необходимости безвозмездно предоставили ИП "Титова З.В.", ООО "Кооператор", ТЦ "Сити-Центр", ТД "Махтал" (ИП "Егоров А.Е."), ГК "Татыйына" (ИП "Румянцев О.В."), ООО "Изабелла" (ИП "Игнатчук В.И."), магазин "Олесия" и СХПСПК "Байар", а чистую пи-

твевую воду - ООО "Кристалл" и фирма "Баай уу". Сумма собранных предпринимателями денежных средств на закупку необходимых товаров только за два дня составила 100 815 рублей.

Денежные средства на оказание помощи поступают от сотен жителей района, работников разных сфер, пенсионеров и молодежи. А выпускники школ 1985 года собрали деньги на приобретение РЛЮ для нюрбинских огнеборцев.

Собранные продукты и товары распределяются штабом районной администрации и оперативно доставляются в наслег, где действуют лесные пожары.

Так всем миром можно осилить любые беды. Акция добра и милосердия продолжается.

Связь восстановлена по временной схеме

В результате лесных пожаров на территории Нюрбинского района, в

4-8 км от села Едей оплавился обеспечивающий связью Вилуйскую группу районов подземный волоконно-оптический кабель, который лежит под линией ЛЭП. Протяженность поврежденного кабеля 4 км.

Как информировал начальник ЛТЦ г. Нюрба филиала Сахателеком ПАО "Ростелеком" Василий Саввич Муксунов, 6 июня вечером к месту повреждения на участке Ынахсыт-Едей аварийно - восстановительная бригада не смогла пробиться из-за ухудшения ситуации с пожаром. Работы по восстановлению были приостановлены из-за сильного возгорания.

Объем работ большой - 4км подземки. Восстановительные работы на данном участке будут продолжены после ликвидации пожара. Связь на настоящий момент восстановлена по временной схеме.

Пресс-служба МР "Нюрбинский район".

— **Сонун** —**Тыыл бэтэрээнин 90 сааһын туолбут үбүлүйүнэн эбэрдэлээтилэр**

Күндээдэ Аранастаабыттан төрүттээх Октябрьскай нэһилиэтин Антоновка сэлиэннэтин олохтооһо, тыыл бэтэрээни ИВАНОВ Николай Васильевич сааһын үүнэр бэс ыйын 1 күнүгэр 90 сааһын томточту туолла.

Бу бэлиэ үбүлүйүнэн ытык кырдыбааска, сэриин сылларынаабы оҕо сааһыттан Күндээдэ нэһилиэтин "Ойбон" холкуос түбүктээх үлэтигэр убаамыт, кэлин Тыалыкы нэһилиэгэр "Сталин аатынан" холкуоска, киэн сурабырбыт, аатырбыт "Нюрба" сохуоска өр сылларга үтүө суобастаахтык, таһаарылаахтык үлэлээбит-хамсаабыт үлэни бастынар, элбэх оҕолоох дьэ кэргэн аҕатыгар, эһээтигэр, дьонун-мааны киһиэхэ Николай Васильевичка "Октябрьскай нэһилиэк" МТ баһылыга С.А. Корякин, "Нюрба оройуона" МО баһылыга А.М. Иннокентьев, Саха Өрөспүүбүлүкэтин Баһылыга А.С. Николаев уонна Арасыйыа Федерациятын Президентэ В.В. Путин Эбэрдэлэрэ тиэрдилиннилэр.

"Нюрба оройуона" МО пресс-сулууспата.

— **Култура** —**"Иччи" киинэбэ Нюрбаттан төрүттээх эдэр толорооччу продюсер киинэбэ үлэлэстэ**

2017 сыллаахтан уһуллубут "Иччи" мистика (киһи дьикти көмөтүнэн кэпсэтин сөптөөх киһиэхэ көстүбэт тыннаах күстэр баалларын итэбэйи) киинэ быһыл, ыам ыйын 27 күнүгэр прокатка табыста.

"Арт Дойду" кинокомпания продюсера Марианна Скрыбыки-

на-Сиэгэн, режиссер Костас Марсаан "Иччи" киинэтигэр Марк Котоконов толорооччу продюсерынан үлэлэстэ.

Киинэбэ Саха сиригэр ыраах дэриэбинэтигэр көһөн кэлбит дьэ кэргэн дьылэригэр биллибэт, кыайан өйдөмөт түгэннэр сабаланаалара, кистэлэн күүс

баара биллэр.

Былыр кыраммыт, кырыстаах сиртэн хаһан эрэ дьоннор көһөн барбыттар. Сүүһүнэн сыллар ааспыттарын кэннэ барыта эргийэн кэлэн хатыланаар кэстөр.

Саха сиригэр кинематография тэтимнээхтик сайдан, сылын

аайы уонна тийэ сахалыы киинэ өрөспүүбүлүкэтээби прокатка сахалыы киинэлэр сахалыы тылынан тахсаллар. Үгүс киинэлэри олохтоох прокат төлөөн, киэн эйгэбэ таһаарар. Сорох киинэлэр үрдүк наһарааданан бэлиэтэнэнэр, норуоттар икки ардыларынаабы киинэ бэстибээлигэр кыт-

таллар.

Толорооччу продюсер Марк Котоконов кэспир:

- Киинэбэ 250 киинэ үлэһиттэрэ, 2 тонна кэринэ аҕалылыбыт киноаппаратура туттулунна, 12 ыгырылаах исписэлистер кытыннылар. Киинэ сүрүн ороолларыгар: Борислав Степанов, Марина Васильева, Иль Яковлев, Матрена Корнилова, Ильяна Павлова, Дмитрий Михайлов уһулуннулар.

2020 сыллаахха күһүн "Иччи" киинэ Лиссабонга норуоттар икки ардыларынаабы Motel хорродар бэстибээллэригэр, мань таһынан Каталонияга The Sitges киинэ бэстибээлигэр кыттыны ылла. TVCO Италия хампаанньата саха хоррорун Норуоттар икки ардыларынаабы прокатка ыларга, "High Octane Pictures" AXIS территориятыгар уонна Канадага көрдөрөргө хантараакка илии баттастылар.

Ыам ыйын 24 күнүгэр Москвага көрдөрүллүбүт, ыам ыйын 27-тэн Саха сиригэр прокатка кэстө турарын туһунан этэр.

Режиссер Костас Марсаан саха онгортон таһаарыт киинэлэриттэн, бу киинэ аан бастаан драма жанрыгар интэриһинэй буолан, "саха хоррора" дьэн ааттанарын туһунан этэр.

Антонина СЕМЕНОВА.

— **Биэрэпис-2021** —**Бүтүн Арасыйыатаабы биэрэпис Нюрба оройуонугар эмиэ сабаланыа**

бытынан сибэстээн, үөрэх таһымн туһунан ыйытылар уларыйдылар. Манна "дошкольное образование" дьэн графа кириэр. Оттон орто үөрэби "квалифицированный рабочий, служащий" уонна "специалист среднего звена" дьэннэргэ араардылар. Сокуонна олобуран үрдүк үөрэх таһымнара киридилэр: "бакалавриат", "специалитет", "магистратура".

Биэрэпис нэһилиэнньэ уопсайа ахсаанын, састаабын ааҕарга уонна дьон олоһор усулуобуйатын билэргэ туһуланар. Түмүктэр таблицаларга киллэриллэн, дойдун уонна регион таһымыгар нэһилиэнньэ олоһун хаачыстыбатын сыаналырга туттулуохтара. Олох уларыйыыта арылычы көстөн кэлэр, санга сыппаралар урукку дааннайдары кытта тэҥнээллэр. Эппиэттэр үлэ ырынагы үөрэтэргэ көмө буолуохтара. Холобур, дьон үлэ көрдөөн ордук ханна көһөн барарын, ханна үлэ миэстэтэ тийбэтин билиэххэ сөп буолуоҕа.

Дьон сааһын туһунан дааннайдарга олобуран биэнсийэбэ хас киһи, хаһан тахсара суоттаныаҕа. Ханна хас саастаах дьон олоһорунан оҕо уһуйааннарын, оскуолалары тутуу былааннааҕа.

Биэрэпис түмүктэринэн дьон олоһор экономикай кириисис, пандемия о.д.а. дьайыыта үөрэтиллибэ.

Биэрэпискэ 3 ньыманан кыттыахха сөп: 1. "ГОСУСЛУГИ" нөһүө.

Саха (Якутия) стат нэһилиэнньэ салаатыгар кэпсээбиттэринэн, биэрэпис көмөтүнэн өрөспүүбүлүкэ нэһилиэнньэтин ахсаана төһөбө тийибитэ чуолкай суоттаныаҕа. Оҕо саадын, оскуолалары, балыыһалары уонна да атын социальнай эбийиэктэри былааннаан туталларыгар, куорат, нэһилиэк тырааныспарын схематын сайыннаралларыгар бу буолар биэрэпис элбэби биэриэхтээх.

Буолаары турар биэрэпис аан майнайгытын цифровой форматка ытыттылар. Биир сонун сүүрэн - киһи бэйэтэ судаарыстыбаннай өнгөлөр порталларыгар биэрэпискэ кыттыан сөбө буолар (gosuslugi.ru). Он таһынан, урукку курдук улахан суумкаҕа элбэх кумаабы сүгүһүрдээх биэрэписчиктэри буолбакка, электроннай планшеттаах үлэһиттэри көрсүөхлүт.

Биэрэпис сүрүн боппууостара: эр киһи/дьахтар буоларын, гражданство, төрөөбүт сиригэр, омугун, үөрэбин, кэргэннээбин/кэргэнэ суоҕун, оҕон ахсаана, хантан дохуоттанан олоһорун, үлэн. Ол эрэн сорох боппууостары ордук чуолкайдык иһиллэр, олох ирдэбиллэригэр эппиэттири гына сааһылаан биэрдилэр.

Тугунан иитинэн олоһоругун чопчулуурга саамай тарҕаммыт эппиэттэр ыйылыннылар: хамнас, предпринимательство, бэйэ дьарыга (самозанятость), биэнсийэ, босуобуйа о.д.а.

Манна туһулаан эттэххэ, хамнас уонна дохуот кээмэийн туһунан ыйыты биэрэпис илиһингэр суох. Тэрлэтэбит, үлэ биэрэччигит аатын ыйбаккыт. Статистикаҕа тугунан аяхытын иитинэн олоһоругут эрэ наада. Түөх да туһулуур докумуонун көрдөрөр наадата суох.

Үөрэхтээһин туһунан сокуон уларый-

Нюрба оройуонугар 9 ааҕар учаастак үлэлибэ. Хас биирдии учаастакка биэрэпис исписэлистерэ - хонтуроулааччылар, биэрэписчиктэр сыһарыллаллар. Киинэлэр биэрэпис сабаланыан инниттэн сир уот картатын, аадырлары чуолкайдыллар, биэрэписчиктэри үөрэтэллэр, биэрэпис кэмгир матырыйааллары хомуйалар, түмүктэрин туттараллар.

Биэрэпис пууннара 2 ый кэринэ үлэлиэхтэрэ: 2 нэдиэлэ биэрэпис сабаланыан инниттэн, муус устар 1-30 күннэригэр, онтон 2 нэдиэлэ биэрэпис бүппүтүн кэннэ.

Нюрба оройуонугар уопсайа 91 киһи биэрэпискэ үлэлигэр сүүмэрдэннэхтээх: 10 хонтуроулааччы уонна 81 биэрэписчик.

Саха(Якутия)стат биэрэпискэ үлэлиргэ дьону үлэбэ ылар (биэрэпис учаастагар хонтуроулааччы, ааҕар уонна стационарнай учаастактар биэрэписчиктэрин).

Биэрэписчигинэн сокуоннай сааһын сиппит, анал үөрэтини ааспыт Арасыйыа гражданина үлэлиэн сөп. Үксүн устудьуоннар үлэлиллэр - биэрэпискэ үлэлэбиттэрин киһилэр кэлин резюмеларыгар киллэрэн, дьону кытта алтыһар кыахтаахтарын, гражданскай көхтөөхтөрүн көрдөрөр кыахтаналлар.

Бу дойдун историятыгар кыттыгастааххытын туһулуур уопут буолар. Мань таһынан, биэрэписчик үлэтэ хамнастанар.

Биэрэпискэ үлэлиэн баҕалаахтар pibors@mail.sakha.gks.ru электроннай почтага суруйуоххутун эбэтэр 8(41134)2-34-67 эрийэн билсэххитин сеп. Электроннай почтага суруйаргытыгар хайаан да эһигини кытта сибэстэһэр төлөпүүннэри ыйабыт.

Нюрбатаабы оройуоннай статистика отдела.

Үгэскэ кубулуйбут "БИБЛИО-НОЧЬ" тэрээнин нэдиэлэтигэр ытыгылыбыт Ньурба учуонайдарыгар аналлаах "Чулуулар үөһэ көтөлөр" тургутук оонньууга көхтөөхтүк кыттыбыт ааҕааччылар-бытыгар истинг махтал буолуохтун!

Эпиэттэрэ манньк:

1. Уһулччулаах этнограф учуонай "Четыре этнокультурных моста древнего освоения севера Евразии" үлэлээх Николаев Семен Иванович-Сомоҕотто Аканаттан төрүттээх.
2. "Духовность - ориентир души. Будет духовность - сознание заработает, и воля укрепится, и характер отточится" диэн бэргэнник эппит Ксенофонт Дмитриевич Уткин-Нүһүлгэн Таркаайыга төрөөбүтэ.
3. Искусствоведческой наука кандидата Степанова Лена Руслановна Ньурба куоракка олоһор, үлэтир.
4. Олоххо, саха тойуга-ырыта сэнээрлибэт кэмгэр дыһынан туран саха омук тылын уусуран айымньыларын үйүтүтүгэ, хомуйууга үлэлээбит, филология билимин дуоктара, аан дойдутаабы түүрдэр академияларын академига Николай Васильевич Емельянов төрдө Дьаархан.
5. "Река Лена" кинигэ ааптара Мостахов Семен Егорович Таркаайыттан төрүттээх.
6. "Саха сирин Ленин орденнаах дьахталлара" кинигэни су-

"Чулуулар үөһэ көтөлөр" тургутук кыайыылаахтара билиннилэр

Кыайыылаах Марфа Андреевна Иванова.

руйан 1974 сыллаахха Маалыкайтан төрүттээх, исторической наука кандидата Данилова Анастасия Петровна таһаартарбыта.

7. Федот Григорьевич Сафронов исторической наука доктарын үрдүк аатын 1963 с. ылбыта.

8. "Коренные малочисленные народы Севера, Сибири и Дальнего Востока во второй половине XX века" диэн үс томнаах акаде-

мической үлэни Феодосий Семёнович Донской онорбута.

9. Биир дойдулаахпыт, сахалартан бастакынан географ-океанолог идэтин баһылаабыт С. Е. Мостахов.

10. "Якуты. Мирское управление 17- начало 20 века" Ф.Г.Сафронов айымньыта.

11. Профессор, биллэр тюрколог Николай Климович Антонов

- 1993 сылга "Наследие предков" кинигэни суруйбута.
12. Исторической наука доктара, учуонай Егор Егорович Алексеева анабыл хоһоону Елена Алексеевна Попова, РСФСР үтүөлээх быраана, СӨ норуотун маастара суруйбута.
13. Убайдыы быраатты Ф. Г. Сафронов - профессор, исторической билим доктара, М.Г. Сафронов - профессор, ветеринарнай билим доктара, Малдыбартан төрүттээхтэр.
14. "Егор Егорович Алексеев - саха интеллигенциятын чизэ, суобаһа!" диэн Хатыыттан төрүттээх биир дойдулаахпыт туһунан Андрей Саввич Борисов эппит эһиэтэ.
15. Акана нэһилиэгэр төрөөбүт профессор, саха литературатын орто оскуола үөрэтиигэ методист-учуонай, педагогика билимин доктара, 2000 сылга Москва доктар диссертациятын көмүскээбит Евдокия Михайловна Поликарпова.
16. "Якутия удивительная и загадочная" кинигэ ааптара, география билимин доктара, география кафедратын профессора Аржакова Светлана Кирилловна Дьаархантан төрүттээх.
17. Саха балаҕанын тутуутун

чинчийэн, үөрэтэн кандидатскайы көмүскээбит Наталья Ксенофонтвна Данилова Маартан төрүттээх.

18. Ракета двигателлэригэр элбэх санга арийылары киллэрбит, техническэй билим доктара Семенов Василий Васильевич төрдө Малдыбар.

19. Ырыа туһугар бу олохтон арахсыар диэри сырдык санаатын сахпыт профессор, ырыаһыт-поэт Ксенофонт Дмитриевич Уткин-Нүһүлгэн.

20. Мэнэдьэк сылыгытын саха боруодаларыгар бастакынан киллэрбит учуонай Степанов Николай Прокопьевич Малдыбарга төрөөбүтэ, улааппыта.

Тургутук оонньуу кыайыылаахтара:

Бастакы миэстэ - Иванова М. А. - Ньурба куората.

Иккис миэстэ - Ефремова Л. П. - Антоновка.

Үһүс миэстэ - Тобонова Е.А. - Хорула.

Күндү ааҕааччыларбыт! Дойдубут туһунан күннэтэ билибит кэнни турдун!

Рея ВАСИЛЬЕВА, Маргарита НОЕВА, Киин бибилэтиэкэ үлэһиттэрэ.

- Нюрба - мой город -

Как обстоят дела с мусором в Нюрбе?

На сегодня остро встал вопрос вывозки твердых коммунальных отходов (ТКО) из г. Нюрба. С чем это связано?

31 мая 2021 года истек срок Договора о транспортировке ТКО между МБУ "Служба городского хозяйства" г. Нюрба и единым региональным оператором ООО "Мирнинское предприятие жилищного хозяйства" г. Мирного. Данный Договор был заключен в 2019 году на основании Федерального закона от 24.06.1998 г. № 89-ФЗ "Об отходах производства и потребления" в редакции ФЗ от 31.12.2017 года за № 503-ФЗ.

В новой редакции этого закона в ст.24.6 указано, что "сбор, транспортирование, обработка, утилизация, обезвреживание, захоронение твердых коммунальных отходов на территории субъекта Российской Федерации обеспечиваются одним или несколькими региональными операторами в соответствии с региональной программой в области обращения с отходами и территориальной схемой обращения с отходами".

До заключения Договора в Нюрбе проводились подготовительные мероприятия, это организация деятельности МБУ "СЭГХ", получение специальной лицензии на осуществление деятельности по сбору, транспортированию ТКО.

Согласно этого же закона ФЗ-89 на основании ст.8 пункта 1 в редакции ФЗ от 31.12.2017 года администрация МО "Город Нюрба" с 2018 года приступила к исполнению полномочий в области обращения с твердыми коммунальными отходами. То есть, это создание и содержание мест (площадок) накопления ТКО, определение схемы размещения площадок накопления ТКО, организация экологического воспитания и формирование экологической культуры населения.

Иные организационные мероприятия органов местного самоуправления в области обращения с ТКО не соответствуют

Федеральному закону.

Так, за эти годы, начиная с 2018 года, Муниципальным бюджетным учреждением "Служба городского хозяйства" МО "Город Нюрба" проведены работы по организации 58 площадок накопления ТКО. Для организации вывозки было закуплено 3 мусоровоза на сумму более 2,7 млн. рублей. Администрация МО "Город Нюрба" передала СЭГХ 2 единицы спецтехники на сумму более 600 тыс.рб.

В итоге, за 2019-2021 г по май месяц всего вывезено 66 951 кубометров ТКО, что составило 20,08 млн.рублей.

На основании Договора все затраты по сбору и транспортировке ТКО должны финансироваться ООО "Мирнинское предприятие жилищного хозяйства" г. Мирного. В связи с регулярным несоблюдением региональным оператором обязательств по возмещению затрат произошло с максимальными перебоями и на сегодня долг Мирнинского оператора перед СЭГХ составляет более 4,5 млн. рублей.

Администрация МО "Город Нюрба" неоднократно обращалась в министерство ЖКХ и энергетики РС (Я) по данному вопросу. Постоянные межведомственные обсуждения на региональном уровне не дали результатов.

Стоит отметить, что в зону обслуживания единого регионального оператора ООО "Мирнинское предприятие жилищного хозяйства" входят Мирнинский, Ленский, Сунтарский, Нюрбинский, Верхневильский, Вилюйский и Олекминский районы. В этих улусах, кроме Мирнинского и Ленского районов, организация сбора, транспортировки и вывоза ТКО остается такой же напряженной.

Проблема вывозки ТКО на сегодня решается в приоритетном порядке.

Пресс-центр МО "Город Нюрба".

Ытыктабыллаах Ньурба улууһун олохтоохтору, куоракка, атын улуустарга олоһор биир дойдулаахтарбыт!

Бу күнүргэ биһиги улуусу-тугар бэрт күчүмэбэй күннэр тирээн тураллар. Ол курдук улууспут үрдүнэн үс улахан баһаар бар турар. Ньурбачаан, Күндээдэ, Маар нэһилиэгэ, Хангалаһы, Үөдэйи хаһан туран.

Улууска ыксаллаах быһымайгы эрсиимэ (ЧС) биллэриллэн турар. Бу баһаары умулларыга улуустаагы баһаары утары тэриллибит штаб салалтатынан улууска баһаар барбыт нэһиликтэрин олохтоохтору, ыаллы нэһиликтэр, оройуон тэрилтэлэрэ, олохтоох нэһилиэнньэ бары турунан баһаары умуруорууга күөскэ үлэлии сылдьаллар.

Ону таһынан улуус салалтатын туруоруутунан Дьукуускайтан, Сунтаартан, Бүлүүттэн, Үөһээ-Бүлүүттэн ГАУ Якутлесресурс, Авиалесохрана, МЧС үлэһиттэрэ эбии көмөбө кэллилэр. Өссө эбии Приморскай, Хабаровскай кыраайтан федеральной МЧС 120 байыаһа кэлэрэ күүтүлэр. Баһаары умуруорууга МЧС вертолета кэлэн үлэлээбитэ хас да хонно.

Саха сирин правительствота туруоруутунан Хабаровскайтан "БЕ-200 амфибия" самолет баһаары умуруорууга Мииринэй-

тэн көтөн кэллэ. Бүлүү бөлөх оройуоннарыгар баһаары умуруорууга үлэлиэбэ.

Ону таһынан улуус иһинээҕи бары тэрилтэлэр бас билии көрүтүтэн тутулууга суох киһинэн, техниканан, баһаары утары туттуллар тэриллэринэн, уматык араас көрүгүнэн, бородууктанан улахан көмөнү оноро сылдьаллар.

Баһаар барбыт нэһиликтэригэр биир дойдулаахтара, чаһынай урбааньыттар бары өтүгүнэн күөс-көмө буола сылдьаларын туһунан истэ-билэ сылдьабыт.

Оройуон салалтата түүннэри-күнүстэри баһаардаах нэһиликтэргэ сылдьан сөптөөх сүбэни, ыйыыны-кэрдиини онорон, техника, үп-харчы, уматык араас көрүгэ кэмизгэр быһаарыллан, уот нэһилиэнньэлээх пууннарга суоһуура тохтотулунна.

Билинни туругунан уот күөдүйөн тахсыбатын туһугар салгы сменанан үлэ ытылла турар. Уот турбут нэһиликтэригэр нэһилиэк дьахталлара, обществэнноһа сылаас тоҕойу аһылыгынан, утах ханнаран уунан төгүрүк сууккаҕа дьуһурустуба олохтоон баһаары умуруо-

рууга сылдыааччылары хааччыя олоһоллор.

Бу үлэлиэ нэһилиэк баһылыктара, уопастыбаннай тэрилтэлэр биир сомоҕо буолан, ыта сылдыалара кэрэхсэбиллээх.

Биһиги туохтан хомойобут? Бу ыксаллаах тыһаан турар кэмнэ араас социальнай ситимнэргэ улуус салалтатын, нэһилиэк баһылыктарын үлэни саһаан тэрийбэккэ олоһоллор диэн дьону норуоту бутуяа сатыыр, холуннарар суруктара тахсаллар.

Ол быһыгар куораттан эрэ буолбакка блогердар дэнээччилэр кэлэн араас видео сюжеттары устан инстаграмна, бассапка тарҕата сатыылар.

Бу манньк дьону олох итэбэйимэн.

Улуус оперативнай штабын иһитинэриитинэн салайтарын.

Улуус бары олохтоохторун манньк ыксаллаах быһымайгы буолбут кэмизгэр өссө сомоҕолон, норуот күһэ - көмүөл күһэ дэнэрини бары бииргэ буолан, бу ыарахан кэмнэри туоруохпут диэн эрэнэбит.

Ньурба улууһун Ытык Сүбэтэ, бэтгэрээннэрин сэбиэтэ.

- Стопкоронавирус -

Елена Борисова: "Для получения вакцины ИФА и ИХА исследования не требуются"

Как рассказала министр здравоохранения Якутии Елена Борисова, очень часто поступают вопросы о сдаче ИФА и ИХА анализов перед получением прививки: "ИФА и ИХА исследования при получении первой дозы вакцины делать не следует. Потому что ИХА определяет только коэффициент позитивности, которое не оценивает состояние вашего иммуни-

тета. Он больше нужен для проверки коллективного иммунитета, либо для того, чтобы понимать, какая стадия заболевания, - объяснила министр, - более правильное сдавать ИФА именно после того, как вы завершили курс вакцинации, чтобы посмотреть иммунную напряженность вашего организма".

Переболевшие коронавиру-

сом в легкой форме могут получить вакцинацию через три месяца, в тяжелой форме - через шесть месяцев: "Люди с хроническими заболеваниями, если они не находятся в стадии обострения, тоже могут получить прививку", - сообщила министр здравоохранения и призвала пройти вакцинацию.

Ulus.Media.

Информация о вакцинации населения Нюрбинского района от 07.06.2021 года

Первый компонент вакцины против COVID-19 получили всего по району 4290 человек, в т.ч.: г. Нюрба - 2173 чел., с. Акана - 100 чел., с. Антоновка+ Нефтебаза - 344 чел., с. Дикимдя - 96 чел., с. Егольжа - 98 чел., с. Едей - 13 чел., с. Жархан - 95 чел., с. Кангаласс - 111 чел., с. Киров - 53 чел., с. Кюндядя - 85 чел., с. Маар - 136

чел., с. Малькай - 212 чел., с. Мальжегар - 57 чел., с. Нюрбачан - 79 чел., с. Сюля - 68 чел., с. Хаты - 59 чел., с. Хатын-Сысы - 131 чел., с. Хорула - 116 чел., с. Чаппанда - 113 чел., с. Чкалов - 1 чел., с. Чукар - 127 чел., в том числе лица старше 65 лет - 775, лица с хроническими заболеваниями - 308, студенты старше 18 лет - 171.

Полный курс вакцинации против COVID-19 получили 3032 жителя Нюрбинского района.

Дорогие жители Нюрбинского района, вакцинация является надежным способом защиты от заражения и осложнения течения новой коронавирусной инфекции.

ГБУ РС(Я) "Нюрбинская ЦРБ."

Көмөлөһөргө баҕа санаа баар буолуохтаах

Филиппова
Людмила Викторовна

Афанасьева
Надежда Михайловна

Степанов
Ян Ионович

Бэс ыйын 8 күнүгэр Арасыы-йаҕа Социальной үлэһит күнэ. Социальной эйгэ үлэһиттэригэр анаан Ньурба оройуонун тыа нэһиликтэригэр үлэһит үлэһиттэр үлэһитин, аҕам саастаах дьон махталларын туһунан ааҕаччыларга тиэрдэбит.

Хангалас нэһилиэгэр социальной үлэһитинэн Людмила Викторовна Филиппова үлэһит. Кини кыһыннары, сайыннары эбээһинэһин үчүгэйдик толорон кэллэ. Аҕам саастаах, доруобуйаларынан хааччактаах дьону эминэн-томуна толору хааччыйар. Бородуукталарын хас биридилэригэр дьилэригэр атыылаһан аҕалар. Дьиэ мала алдыаннаҕына өрөмүөннүүр.

Кыһынны кыстыыр мастарын киллэри, хаар күрдээһинэ, сааһын хортуппуй олоодоһуна, тэпилиссэ өрөмүөнэ эбээһинэһигэр эбии кириэр. Людмила Викторовна кыаммат дьонго улахан көмөнү онорор. Ыарыйдахтарына балыһаҕа көрдөрөр, соробор улуус балыһатыгар киллэрэр-таһаарар.

Саастаах дьону кытары үлэһиттэргэ биллэн турар тулуурдаах буолуу, үчүгэй сыһыан наада. Бэйэтэ кыра оҕолоохпун диэбэт, үлэтин, эбээһинэһин үчүгэйдик толорор.

"Биһиги үлэһиппит Людмила Викторовна киэнг көбүстээх, тулуурдаах. Номнуо алтис сылын үтүө суобастаахтык үлэһит. Итин этэн туран, атын социальной үлэһиттэр кырдыбаастарга, кыамматтарга доруобуйаларынан хааччактаах дьонноргутугар ис дууһабыгыттан үлэлээн, үлэһитин таптаан диэн этиэхпитин баҕарабыт. Дьоллоох, доруобай буолун, чэгиэн-чэбдик сылдьын. Үлэһиттэргэ үрдүктэн үрдүк ситиһиилэри баҕарабыт!" - диэн Хангалас нэһилиэгин социальной өнгөнү ылар аҕам саастаахтара суруйаллар.

Людмила Филиппова үлэтин туһунан билиһиннэрэр:

- Бу эйгэ үлэһит аһаҕастык киниэхэ нэһилиэнньэ кыаммат арангытыгар уонна эн көмөбөр, үтүө сыһыангар олус наадыр дьонго бастатан туран, аһыныҕас

санаа уонна кинилэр олохторун чугастык ылынан көмөлөһөргө баҕа санаа баар буолуохтаах дии сыныбын.

Үтүө тылы иһиттэспинэ санаалыын чэпчээн, өссө тутунан эмэ олохторун чэпчэппит, үөрдүбүт киһи дии сыныбын. Көмөлөһөр дьоннорум үөрдүтү характара, махтанар тыллара миэхэ туохтааҕар да күндү.

Үлэһиттэн быһа тардан кэпсээтэххэ, хас биридди көмөбө наадыһааччыга санааларын истээн, олохтору усулуобуйаларын көрөн, үлэм хайысхата тус былаанынан онгоһулан барар. Дьыл кэмтээн көрөн уларыйынан сөп.

Нэдиэлэбэ иккитэ сылдьан үлэһитин, бородуукталарын атыылаһан илдьэбин, хаан батыһыннарын кэмниибин. Дьиэ быыллааһына, сууһааһына, кыһынны өттүгэр тиэргэн күрдээһинэ, мас кыстааһына буолар. Эдэр ыччаттары кытары көмөлөөн саас хаар түһэриитэ, таһыгыта буолар. Ону таһынан олохтоох дьаһалта исписэлиһин кытта нэһилиэнньэбэ көмөбө наадыр дьонго докумуон хомуйсан туһааннаах тэрилтэлэргэ туттарабыт.

Киһи үлэтигэр ис санаатыттан кыһаллан үлэһиттэрин үлэ кыаллар, табыллар дии сыныбын. Хас биридди үлэ бэйэтэ туспа сыллаах-соруктаах, сыралаах, эппиэтинэстээх. Социальной сулууспа үлэһит улахан сүнгэн суолталаах үлэни толорор. Кыаммат-түгэмэт киһиэхэ күүс-көмө, күннэтэ өйбүд, үтүө быһыы-майгы, тулуур, аламаҕай, болҕомтолоох сыһыан үтүө холобурунан буолар. Күннэтэ биһиги кыһалҕалаах дьонго көмөлөһөн, санааларын көтөҕөн олоххо тардыһыларын үксэтэбит, бөһөргөтөбүт, инникигэ эрэли үөскэтэбит.

Чэпчэкигэ суох, ол эрээри сырдык санаанан салайтаран үлэһит сылдьар бары бири идэлээх-тэрибитин бу кэлбит профессиональной бырааһынньыкпынан эбэрдэлиибин. Баҕарабын хас бириддигитигэр бу уустук кэмнэ кылаабынайа чэбдик туругу, санаабыккыт сатаннын, толкуйдаабыккыт туоллун!

Афанасьева Надежда Михайловна Малдыбар социальной үлэһит. Кини төрөөбүт дойдута Маалыкай.

Надежда Михайловна оскуоланы бүтэрээт Саратов куоракка зооинженер идэтигэр үөрэнэр. Ол туһунан: "Малдыбарга ананан кэлэн идэбинэн 1991 сылтан 2001 сылга диэри үлэм уопутун бастаа кы кэрчиктэрин саҕалаабытым. Онтон 2001-2003 сыллаахха иккис үрдүк үөрэхпин СГУ ПИ бүтэрэн, оскуолаҕа интэринээт сэбиэдиссэйинэн, социальной педагогунан, психологунан үлэбин уларытан үлэһитим", - диэн ахтар.

2003 сылтан нэһилиэккэ социальной үлэһитинэн ананан күн бүгүнгэ диэри, уопсайа 18-с сыл үлэлээн кэлбит.

2007-2011 сылларга диэри бэйэтин үлэтин таһынан баһылык солбуйааччытынан уопастыбаннай үлэһити салайарга үлэһит. Социальной харалта управлениета кыаммат дьыэ кэргэннэргэ, аҕам саастаах, доруобуйаларынан хааччактаах дьонго араас элбэх көмөлөрү, төлөбүрдэри онорор. Социальной үлэһиттэр төһө кыалларынан бэйэлэрэ көрөр дьоннорун таһынан кыһалҕалаах, араас боппуруостаах дьоннорго күүс-көмө, сүбэ-ама буолаллар.

- Мин көрөр дьоммуттан 2 ыал киинтэн, 5 ыал уотунан ититиһиһэ холботторбуттар. Икки ыалларбыт дьилээрэ халытаалынай өрөмүөннэммитэ, бири ыал дьилээрэ быйыл сайын өрөмүөннэниэхтээх. Бири киһибэр сайын турбатын уларытарга диэн кэпсэтии үлэтэ барыта, - диэн Надежда Михайловна үлэтин туһунан кэпсиэр.

Сэбиэскэй былаас саҕаттан саҕаламмыт тимуровскай үлэһити кыаммат, соҕотох олох кырдыбаастарга оскуола оҕолоро, эдэр ыччат, тэрилтэлэр үтүө бачымы туһунан үлэһиттэрэ хайыһабыллар дьыала. Көрөр дьоннорго үгүстэр соҕотох олохтор аҕам саастаах, кыаммат, доруобуйаларын туруктара мөлтөх буоланнар, араас материалнай көмөнөн туһаналлар.

Түгэнинэн туһунан үлэһит

тэрилтэтигэр, улуус, нэһилиэк салалтатыгар, улуус дьокутааттарыгар махталын тиэрдэр.

Надежда Михайловна уопастыбаннай үлэтин туһунан кэпсиэр:

- Эрдэ хас да сылы быһа түөлбөлэри салайбытым, өр кэмнэ төрөппүт кэмтигитигэр үлэһитим. Бу соторутааҕыта "Алаһа" түмсүү салайааччыта буолан, эбээлэри, эһээлэри түмэн, кэрээ-сырдыкка угуябын. Кэрээ-сырдыкка тардыһынардаахха ыарыы ыалласпат, хомолто холбоспот дии сыныбын. Саастаах дьоннорго кулуупка "Алаһа" түмсүү эбээлэрэ араас куруһуоктарга түмсэр этибит да, хамсык кэмтигэр тохтоон турар, барыта онлайн күрүбүнэн ытыллар буолла. Элбэх киһи түөлбөлэринэн доруобуйаларын тупсарынар сылтан скандинавскай хаамыынан дьарыктаналлар.

Түмүккэ социальной харалта управлениетын кэлэктибин, кэлигэлэрин Арасыыһа Социальной үлэһитин күнүнэн эбэрдэлиир. Чэгиэн-чэбдик буолалларыгар, этэнгэ харыстанна сылдьалларыгар, дьон туһугар үлэлэрэ өрүү сыаналана турарыгар баҕарда.

Надежда Михайловна көрөр 88 саастаах педагогическай үлэ бэтэрээнэ Мария Васильевна Васильева:

- Мин 1983 сыллаахха сынныланна да табыстарбын, барыта

уопсайа 30-тан тахса сыл оҕону иитэр-үөрэтэр үлэбэ (оскуолаҕа 5, оҕо уһуяаныгар 27 сыл) үлэлээн, 1991 сыл ахсынны 5 күнүттэн үлэлээбэккэ уурайан олохтобум.

Үлэһиттэн "Чуораанчык" оҕону үөрэтэр-иитэр уһуяаным тэрилтэтин, олохтор нэһилиэгим уонна улууһум дьаһалтатын, Ньурба улууһун социальной харалтатын көмөлөрүнэн уонна Малдыбар нэһилиэгин социальной үлэһитэ Афанасьева Надежда Михайловна туруорсуутунан, элбэх көмөнү көрдөрөн олохтобун. Ол курдук, олохтор дьилэбин өрөмүөннэтэн, дьилэ иһигэр толору хааччылыы киллэртэрин үөрүүм үтүс. Бу кэнники сылларга Дьокускайга "Абыралга" уонна Москуба куоракка "Бэс Чагдаҕа" сынныанан, эмтэнэн, абыранан кэлбитим.

Билигин, күннээҕи олохпор социальной үлэһитим Надежда Михайловна ас астаан аҕалар, кэргэнэ булдууттан ходоочу бэрсэ турар, хаһан да матарбат.

Дьилэбин сууһар-сотор, наадыр бородууктабын аҕалар. Кыаммат буолбут кырдыбаас киһиэхэ күүс-көмө, көх-нэм, сүбэһит буоларын иһин, ис сүрэхпиттэн махтанабын, баһыбалыбын!

Үлэһиттэн "Чуораанчыктарбар", нэһилиэгим, улууһум дьаһалтатыгар, социальной тэрилтэтигэр улахан махталбын тиэрдэбин. Ити курдук бука бары айымнылаахтык, ситиһиилээхтик үлэһиттэригэр баҕарабын, - диэн эбэрдэтин тиэрдэр.

2007 сыллаахха Хорула нэһилиэгэр социальной үлэһитинэн Ян Ионович Степанов үлэһит кириэр. Ол саҕана үлэһит кириэригэр Николай Николаевич Семёнов, сэбиэдиссэйинэн кырдыбаастары кытары Светлана Афанасьева Васильева үлэһиттэрэ.

- Баһаан үлэһит кириэрбэр элбэх мунаарар боппуруостарбар салайааччыларым төһүү күүс-көмө буолбуттара, ыйан-кэрдэн биэрбиттэрэ, - диэн ахтар Ян Ионович. - Кинилэргэ махталым муһура суох. Көрүүгэ ылбыт кырдыбаастарым араас кыһалҕалаах боппуруостарын Ньурба тэрилтэлэринэн сылдьан быһаартарарым. Дьилэ докумуона, уотунан ититиһини киллэри, аҕам саастаах дьону балыһаҕа көрдөрүү мин эбээһинэспэр кириэрэ.

Салгыы Ян Ионович икки киһини Ньурбатааҕы кырдыбаастар дьилэригэр миэстэ кэлсэтин киллэртэритин, хайа баҕарар кырдыбаас көмөбө наадыһаҕына туора турбакка, барытын быһаарсарын туһунан этэр.

- Билигин Ирина Афанасьева Находкина салайааччылаах, Надежда Николаевна сэбиэдиссэйдээх бу бүрүүкээн турар хамсык ыарытын кэмтигэр өссө күүскэ тэтимирэн үлэһит-хамсыы сылдьабыт, - диэн социальной үлэһит этэр.

Бэлэмнээтэ
Антонина СЕМЁНОВА.

История становления социального обеспечения в Нюрбинском (в советское время - Ленинском) районе насчитывается с 30-х годов XX века. Первым заведующим отделом социального обеспечения работал А.Д. Авакумов, в нелегкие годы Великой Отечественной войны заведующим работал И.П. Кердинский, с 1946 г. был назначен А.Н. Николаев. В 70-е годы руководителем отдела социального обеспечения работала Марфа Кузьминична Литвинова, которая впоследствии продолжила свою деятельность в Министерстве социального обеспечения ЯАССР. В 70-х годах произошло увеличение штата работников отдела до 11 человек. Отделом социального обеспечения выполнялся огромный объем работ - начисление пенсий, пособий для детей и других видов льгот отдельно по каждому учреждению района. Инспекторами плодотворно трудились С.И. Буршков, Р.Д. Васильев, М.И. Егоров.

В 1987 г. был принят первый социальный работник - Шамаева Розалия Николаевна. Ею был

Социальное Управление вчера и сегодня

произведен учет одиноко проживающих пожилых граждан, составлен список из 50 человек.

В 1992 г. - нелегкий период перехода к рыночным отношениям, когда повсеместно наблюдался финансовый кризис, в период труднейших экономических потрясений, произошло формирование Управления социальной защиты населения - первым начальником был назначен Федоров Роман Иванович. В 90-е годы в Нюрбинском районе был создан Фонд социальной поддержки населения с собственными складами с вещами первой необходимости, продуктами питания в целях обеспечения нуждающихся малоимущих семей Нюрбинского района. Первым уполномоченным Фонда был назначен - И.Г. Тогуллахов, затем А.Р. Семенова.

В последующие годы начальниками Управления социальной защиты работали: Д.Н. Николаев, П.Н. Семенов, И.Г. Тогуллахов, В.А. Васильев, А.Е. Степанов,

Н.Н. Семенов, А.М. Уларова.

Огромную признательность выражаем всем ветеранам и работникам, стоявшим у самых истоков становления нашей службы, внесших достойный вклад в развитие органов службы социальной защиты в районе.

С 2005 г. начинается формирование системы учреждений социального обслуживания в том виде, в котором функционирует в настоящее время. Так, отделение социального обслуживания на дому во главе с заведующей Васильевой Светланой Афанасьевной и 22 социальными работниками было присоединено к Управлению социальной защиты населения.

На 01.06.2021 г. ГКУ "Нюрбинское Управление социальной защиты населения и труда при Министерстве труда и социального развития РС(Я)" оказывает свыше 50-ти государственных услуг населению.

По штатному расписанию,

утвержденному на 01.01.2021 г. в ГКУ РС (Я) "Нюрбинское УСЗНТ" всего 33 работника, из них 24 - работники отделения социальной помощи на дому: 1 заведующая, 1 специалист по социальным вопросам и 22 социальных работника.

Можно отметить, что в Управлении стабильный основной состав, слаженный коллектив. Новые работники органично вливаются в коллектив Управления, огромное значение уделяется взаимозаменяемости и преемственности работников.

Отделением социальной помощи на дому обслуживается 155 социальных получателей на дому. Обслуживания ведутся в 12 наслегах и в г. Нюрба. Социальные работники являются основными помощниками в ведении быта, приобретении продуктов питания, оплате необходимых платежей, а также незаменимыми спутниками и представителями для получения мер медицинской

помощи, социальной и иной поддержки.

Социальные работники оказывают все возможные виды помощи, постоянно совершенствуя их, проявляя исключительную чуткость, доброжелательность, расширяя и внедряя новые формы и направления. Социальные работники принимают на себя нужды всех, кто нуждается в их помощи, необходимо отметить их отзывчивость и трудолюбие.

На сегодняшний день главная задача нашего отделения - охватить вниманием и заботой как можно большее количество пожилых людей, граждан, попавших в трудную жизненную ситуацию. Добиться этого можно только опираясь на слаженную, добросовестную, качественную работу всего коллектива отделения.

И.А.Находкина,
руководитель Министерства
труда и социального развития
РС(Я) в Нюрбинском районе.

— В.В.Күлүмнүүр төрөөбүтэ 155 сылыга —

Сахалар бастакы сийиэстэрин туһунан - саҥа кинигэ

Кистэл буолбатах, 1912 сыллаахха Дьокуускайга ытыллыбыт сахалар маннайгы уобаластаагы сийиэстэрин туһунан үгүстөр үчүгэйдик сынынан билбэспит.

Төрөөбүт нуруотун туһугар бэйэтин харыстаммакка үлээбит-хамсаабыт, XIX үйэ бүтэһигэр, XX үйэ сабаланытыгар Саха сириин либеральной-демократической интеллигенциятын лидерэ Василий Никифоров-Күлүмнүүр төрөөбүтэ 155 сылыгар суруйбут ыстатыйабар Өктөөп өрөөлүүс-сүйэтин иннинээби политическай историябытын тоҕо үчүгэйдик билбэспитин-көрбөппүтүн, онно дьон-сэргэ буруйа суобун туһунан бэлиэтээн турабын.

Саха нуруотугар бөдөн суолталаах тэрэһин

Бу күннэргэ "Айар" ("Бичик") кинигэ кыһатыгар "Национальная интеллигенция и становление государственности народов Якутии" диэн серияба "Первый областной съезд якутов 1912 г." диэн кинигэ күн сириин көрдө. Бу серия V ыңгырылаах Ил Түмэн Бэрэссэдээтэлэ Александр Жирков этиитинэн В.В. Никифоров-Күлүмнүүр төрөөбүтэ 150 сыллаах үбүлүөйүн бэлэмниир уонна тэрийэр өрөспүүбүлүкэтээби кэмтиэт быһаарытынан олохтоммута. Бу Саха сириин саҥа историятыгар биридилээн дьон, личностар аатарын, үлэлэрин, саха бастакы көлүөнэ национальной интеллигенциятын үлэтин-хамнаһын аныгы дьонго кэпсиир кинигэ буоларын бэлиэтиэм этэ.

Кистээбэккэ эттэххэ, бастаан кинигэни илиибит тутан баран, халыгыттан, улахангыттан салла санаабытым. Хас да күн илиибэр ылбакка, ыраахтан көрө-көрө сылдыбытым. Оччотооҕу ытык өбүгэлэрбит, саха саарынарнын тыннарныттан да толло быһыы-тыйдабын буолуо. Оттон ылан ааҕан баран, киһи умсугуйан туран ааҕар олус интэриэһинэй кинигэ буолбутун тох да албына-түөкэйэ суох бигэргэтэбин.

Барытыгар ситим баар

Дьиктитэ баар, ити кинигэни тутуом эрэ иннинэ, саха бас-көс ыалыгар Валентина уонна Василий Атласовтар уһаайбалаарыгар сылдьан, сийиэс кыттыгылаахтарын хаартыскатын бөдөҥ гына онорторбуттарын, алаһа дьибэҕэ биир дьонун миэстэни ылан турарын сэргий көрбүтүм. Дьылээх хаһаайка Валентина Иннокентьевна ити хаартыскаба

баар дьон туһунан кэрэхсэбиллээхтик кэпсээбитэ. Хаартыскактан көрдөххө, бас-көс дьоммут туттан-хаптан, көрөн-истэн олохторо бу дьонуннарын, астыктарын. Сийиэскэ кыттыгыны ылбыт хаарыаннаах сис дьоммут революция, сэрии уонна депрессия сылларыгар ыар дьылбаламмытара. Кинилэртэн сорохторун үтүө ааттара-суоллара төннүбүтэ, сорохторун киэнэ суох. Биһиги омук гена, удьуора бастын дьоммутун суорума суоллаабыт депрессия сылларыгар уонна Аҕа дойду сэриитин кэмигэр мөлтөөбүтэ саарбаҕа суох. Туохха барытыгар ситим баар курдук. Ытык дьоммут туһунан ахтан-санаан ааһаарыбын ити хаартыскаба ыи муннубунан кэтиллэ түспүт буолуохпун сөп.

Бу саҥа тахсыбыт кинигэттэн билбиппинэн, элбэх кыраайы үөрэтээччи, историяны интэриэһиргээччи болдомтолорун тарпыт хаартысканы сийиэс тэрийээччилэрин көрдөһүүлэринэн политическылынай В.П. Приютовтүһэрбит эбит.

Хаартыскаба сийиэс 66 кыттылааҕа олоор. Үс кинигэттэн турар кинигэ "Лиқи истории" диэн иккис түһүмэҕэ кинилэргэ туһуламмыт. Суруналыыс, кэллиэгэм Ирина Романова ити дьонтон отут алта киһи туһунан сырдаппыта бэчээттэннэ. Кини бу суруйууларын "Ил Түмэн" хаһыакка бэчээттээн, 2019 с. Бүтүн Арасыйытатаагы "Патриот России" куонкуруска лауреат аатын ылан турардаах.

Чинчийээччилэр Г.Р. Кардашевская, Г.В. Данилов, Н.Г. Сергеев, П.П. Петров у.д.а. сырдаларынан бу хаартыскаба баар дьон ааттара-суоллара, кимнээх буолаллара билибитэ. Арай төрдүс эрээккэ хаҥастан 13-с киһинэн олоор киһи кимэ чуолкайдана илик. Ону суруналыыс Ирина Романова Чурапчы киһитэ Илья Башарин буоларын сабаҕалаата. Кини итини таһынан өссө биир сийиэс кыттылааҕын туһунан урукку өттүгэр биллибэт чаччылары булан суруйбутун бэлиэтиэм этэ.

Күлүмнүүр уонна сахалар сийиэстэрэ

Суруйааччы Василий Яковлев-Далан: "Үйэлэр тухары историческай уопут көрдөрөрүнэн нуруот бастын дьонно, кини өйү-санаатын сүмэтэ - кини интеллектуальнай элитата - нуруоту сомоҕолуур улуу күүһүнэн буолар" диэн этэн турардаах.

Василий Никифоров-Күлүмнүүр онорбут дьыалаларыттан биир саамай суолталаахтарынан "Сахалар сойуустарын" тэрийбитэ, дьонун-сэргэтин, нуруотун түмэ, сомоҕолу сатаабыта буолар. Бу түмүү баара-суоҕа ый аңаара эрэ баар буола сылдыбыта. Биллэрин курдук, бу сойууһу тэрийиигэ нуруот бастын дьонно кыттыгыны ылбыта.

Ити түмүүнү сүүһүнэн киһи өйөөбүтэ уонна ытар үлэтигэр кыттыгыны ылбыта. Историктар "Сахалар сойуустарын" ылыммыт Устааптарын, бырагыраамаларын үрдүк таһымын бэлиэтииллэр. Оччотооҕу сэмбээс, техника суоҕар, кылгас кэм иһигэр "Сахалар сойуустара" итиччэ элбэх киһини түмүтэ сөхтөрөр. Мантан түмүүнү баһылыыр-көһүлүүр киһи В.В. Никифоров-Күлүмнүүр чаччы да таһымнаах киһи, нуруот лидерэ буоларакостон кэлэр.

Оттон 1912 сыллаахха ытыллыбыт сахалар бастакы уобаластаагы сийиэстэрин Күлүмнүүр уонна Саха уобалаһын 13 биллэркөстөр дьэтиллэрэ көбүлээбиттэрэ. Оччотооҕу күбүрүнээтэр Иван Крафт сийиэс атырдыахыын 25 күнүттэн балаһан ыйын 1 күнүгэр дьэри ытыллырын көнүллээбитэ. Бөдөн тэрээһингэ ыңгырылаах дьонтон 39 киһи кыттыгыны ылбыта. Кистэлэн куоластааһынан сийиэс бэрэссэдээтэлиин Күлүмнүүрү, табаарыс бэрэссэдээтэллэринэн Прокопий Сокольников уонна Адриан Капитоновы талбыта. Бу түгүн кинилэр саха уопастыбатыгар улахан апаратыаттаахтарынан көрдөрөр. Секретариатка талылыбыт дьон истэригэр Алексей Кулаковскай-Өксөкүлээх Өлөксөй эмиз баара.

Кинигэҕэ бастакы түһүмэтинэн учуонай-историк Семен Ковлеков "В.В. Никифоров и съезд якутов 1912 г." диэн монографията кирибит. Семен Иванович бэйэтин үлэтигэр сийиэс ыһыппыт үлэтин-хамнаһын туһунан сиһилии сырдаппыт. Бэбисэскэ "Романовтар дьыалэра" ыраахтааҕылааһыннарын 300 сылын бэлиэтэһин, Санкт-Петербурга барар депутацияны талыы, нэһилиэнньэ исэккэ хаптаран быста дыадаһыта, сир, земство боппуруостара кирибиттэр.

Итинтэн биһиги нуруоту төһө да уруккуттан түмүүлэрэ, сомоҕолоһуулар суох диэн өйү-санааны сорохтор сонугу сатаабыттары үрдүнэн, бу история чаччыта, о.д.а. түгэннэр утарыны көрдөрөллөр. Оччотооҕу бас-кис

дьоммут алдархайга кыпчытарбыт олохтоох дьону хайдах быһыыбыт диэн сорукутаах түмүстэхтэрэ. Сийиэс нэһилиэнньэ иэһин-кһһһһһ сотор гына хадатааһыстыба бэлэмнээбит. Саҥа тахсыбыт кинигэҕэ ити туһунан сиһилии сурулла сылдьар.

Сахалар бастакы сийиэстэрин биир сүрүн соруунан Санкт-Петербурга Романовтар династиялара Арасыйыта бөрөстүөлүгэр олорбута 300 сылын бэлиэтиир тэрээһингэ сахалар депутацияларын талыы буолбута. Депутацияны талыы - бэйэтэ туһунан сэхэн. Санкт-Петербурга барыан баҕалаах аҕыйаҕа суох эбит. Бастаан үптэринэн-харчыларынан, баайдарынан-дуолларынан көрөн таларга этии кирибит. Итини Күлүмнүүр төрдүттэнүтарбыт. Мөккүөр уһаан-тэһийэн, сийиэс түөрт муннаҕар көрүлүбүт. Барыта 90 этии оноруллубут. Депутация айаныгар үп-харчы хомуйуу биир туһунан интэриэһинэй кэпсээн. Өймөкөөн аатырбыт атыһыта, киэн өйдөөх-санаалаах Николай Кривошапкин сырыы суолтатын өйдөөн, элбэх үбүн сиэртибэлээбит. Оччолорго да баай эрээри кэччэгэй дьон ханна барыахтарай, баалара.

Саха депутацията кимиилээхтик үлээбитэ

Бу тахсыбыт серияба үһүс кинигэнин сүүс уон сыл анараа өттүгэр В.В. Никифоров туруорсан туспа кинигэтин таһаартарбыт "Протоколы Якутского инородческого съезда, проходившего в г. Якутске с 25 августа по 1 сентября 1912 г." диэн брошюрата уонна сийиэс талыт депутацията Санкт-Петербурга тийэн туруорсубут докумуоннара кирибиттэр. Күлүмнүүр1913 с. таһаартарбыт кинигэтэ билигин өрөспүүбүлүкэ киин библиотекатыгар эрэ харалла сытар. Онон бу ааспыт үйэ саҕатыгар, 1913 с. оноруллубут докумуоннар хаттаан бэчээтэммиттэрэ - саха историятын үөрэтээччилэргэ дьонуннаах бэлэх.

Докумуоннартан көстөрүнэн - сийиэс талыт депутаттарыттан Санкт-Петербурга быраас Прокопий Сокольников, Мэнгэ кулубата Дмитрий Слепцов уонна сэкирэтээринэн В.В. Никифоров-Күлүмнүүр барыттар.

Петербурга сахалар депутациялара сүрдээх кимээһиннээхтик үлээбитин докумуоннар туоһулууллар. Ол курдук, биһиги дьоммут Арасыйыта императоругар тус бэйэтигэр, империя Правительствотыгар, Синодка, онтон

да атын тэрилтэлэргэ барыта сүүрбэттэн тахса туруорсууну онорбуттара. Олортон сыччач биир докумуону аҕалабын - Саха сиригэр холобунай буруйдаахтары сыылкаба ытыгыны тохотор туһунан туруорсуу.

Ити дьон уоран-талаан төрүт олохтоохтору сүгүн олордубат эбиттэр.Кинигэҕэ итиннэ биир холобур аҕалылыбыт. 1912 сыллаахха атырдыах ыйыгар Намга икки отчут уонна 13-14 саастаах кыысчаан отууга чэйди олордохторуна, биир сылынай тийиэн кэлэн, сылайбыт дьону быһабынан анһан өлөртөөбүт, куоплут кыһы күүһүлээбит, өлөрө сатаабыт. Кыысчаан өлбүтэ буолан куоплуммут. Бу Морозов диэн киһийлэх суут быһаарытынан 20 сыл хаатырга үлэтигэр ытыллыбыт. XIX үйэ бүтэһигэр барыта 6 тыһыынча холобунай дьыаланы онорбут буруйдаах дьон Саха сиригэр араас нэһиликтэринэн түнэтиллибиттэр. Бу сирээ суох быһыыны-майгыны утаран, дьоннорун көмүскээн Күлүмнүүрдээх омугумсуууга буруйдааммыттар. Бу туһунан кинигэҕэ сиһилии сырдаттылар.

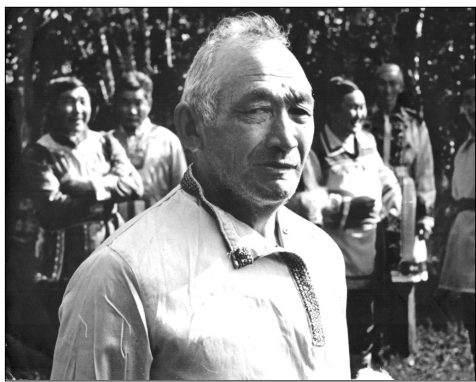
Онон, В.В. Никифоров-Күлүмнүүр төрөөбүтэ 155 сыла туолуутун көрсө V ыңгырылаах Ил Түмэн спикерэ Александр Жирков салайааччылаах бөлөх өссө биир дьонуннаах үлэни түмүктээн, саха бастакы көлүөнэ интеллигенциятын чабылхай олоҕун сырдатарга өссө биир олук онорулунна.

Сахалар 1912 сыллааҕы бастакы сийиэстэрин тэрийиини саха бастакы көлүөнэ интеллигенциятын көбүлээһининэн, тэрийиитинэн, салалтатынан ытыллыбыт. Оччотооҕу полицмейстер сийиэс түмүгүнэн күбүрүнээтэр И.И. Крафтка доноус суруйбута: "Бу сийиэс биһиги диэки боулааччылар буолбакка, В. Никифоров, П. Сокольников энгин курдук биһиги утарааччылар, судаарыстыбага улахан эрэлэ суох дьон кыайылыра буолла"диэн. Уот харахаа эппит. Сангарды үөскээн, онун булан эрэр дээр саха интеллигенцията нуруотун туһугар үлэтин хара маннайгыттан киэн далааһыннаахтык, олохтоохтук саҕалаабыта бу кинигэҕэ кирибит аңаардас биир тэрээһинтэн - 1912 сыллааҕы сахалар бастакы сийиэстэриттэн арылхайдык көстөр.

Людмила НОГОВИЦЫНА.

- Ыһыагы көрсө -

Ньукутта – норуот талба талааннааба

Норуот ырыаһыта, биллиилээх оһуокайдыт Н.Н.Егоров-Ньукутта 1921 сыллаахха ыам ыйн 22 күнүгэр Ньурба Үөдэйгэр төрөөбүтэ. Кини кыра эрдэбиттэн айылҕаттан айдарылаах буолан, олонхо ырыатын-тойугун кэрэхсээн истэрэ, этигэр-хааныгар ингиринэн улааппыта. Оһуокайга түһүлгэттэн тахсыбакка, оһуокайдыттары сөбүлээн үтүктэрэ. Ордук Үөһэ Бүлүү Оңхойун оһуокайдытын Иван Петрович Константиновы сөбүлээн үтүктэрэ. Иһигэр: "Кини курдук эпигит киһи!" -диэн баба санаа үйэ-хаайа туппута. Айылҕа биэрбит талаана ор хаатылаамматаба, бабарар бабата баһыйан, уол 15 саастаабар аан бастаан түһүлгэ тэрийэн, Оңхой ыһыагар оһуокай тылын эһиттэ. Түһүлгэ дьонун биһирэбилин тутта ылбыта. Кырдыас оһуокайдыттар айылҕаттан талааннаах оҕо үүнэн эрэрин бэлиэтин көрөннөр, ол ыһыаха улахан айабы көтөхтөрбүттэрэ, алгыс тылларын анаабыттар. Итинтэн ыла Ньукуттаба оһуокай абыланнаах аартыга арыллыбыта.

Николай Николаевич кыра уола Егоров Петр Николаевич аҕатын бу курдук ахтар: "Мин аҕам 1942 сыллаахха сэриигэ ыгырыллан, Украина фронугар сэриилэспит. Онтон 1943 сыллаахха ис тибинэн ыалдыан госпитальга сыппыт. Онтон 1944 с. тохсунньу ыйга төрөөбүт дойдуга эргиллэн кэлбит. Аҕам 1952 сыллаахха Ньурба оройуонугар Марха сопхуоска үлэлээбит. Онтон 1958 с. Петрова Мария Капитоновналыын холбоһон ыал буолбуттар. Кинилэр 4 оҕону төрөппүттэр, олортон мин кыраларабын. Кэргэним Макарова Маргарита Петровналыын ыал буолан, 3 оҕолоохпут, 7 сэннээхпит.

Аҕам Николай Егоров-Ньукутта Бүлүү сунньугэр уонна өрөспүүбүлүкэбэ оһуокайдыт уонна тойуксут быһытынан киэнник биллибитэ. Кини Сунтаар, Бүлүү, Үөһэ Бүлүү, Дьокуускай куорат араас таһымнаах күрэхтэригэр кыттан, дьон-сэргэ биһирэбилин ылан ылбыта. Ол курдук

кини түһүлгэбэ киирэн, ньиргирдээх куолаһынан туойан киирэн бардабына, дьон бары түһүлгэбэ киирэллэрэ. 1998 сыллаахха аҕабар "Норуот ырыаһыта" диэн үрдүк ааты СӨ културатын министриэстикэтин иһинэн үлэлиир Норуот айымньытын дьийэтин салалтата туттарбыта. Аҕам тыыл, үлэ бэтэрээнэ, мин кининэн киэн туттабын".

Николай Николаевич аңардас оһуокайдыан, ыллаан-туойан айабын ииттибит киһи буолбатах. Кини нэһилиэтин дьонугар кыайылаах-хотуулаах үлэнигит киһинэн киэнник биллэр. Ол курдук тэнгээбин булбатах охсооччу, байанайдаах булчут быһытынан биер дойдулаахтара киэн тутта ахталлар. Байанайа бараксан бэристэбинэ, табыллан булгатабына, хара тыа уһуктан суугунуор диэри туойан доллоһутара. Ньукутта төһө да күүстээх үлэбэ сырыттар, айар талаана абыраабатаба, хата, ордук ситэн-хотон сириэдийэн испитэ. Ону ыалды улуустар араас таһымнаах күрэхтэригэр, көрүүлэригэр кыттан, кыайылаабынан тахсара туоһулулар. Онтон сылайбат сындааһыннаах оһуокайдыт быһытынан төһөлөөх элбэх оройуонмут нэһиликтэрин, Бүлүү улуустарын ыһыахтарын түһүлгэлэрин киэргэппитин аҕам сиппэккин!

Айылҕа барахсан киниэхэ эмчит мындыр дьобурун эмиз бэлэхтээбит эбит. Үгүс унуох ырыатынан ыалдыар дьон киниэхэ түөннэтэллэрин үгүстүк истэр этим. Ньукуттаба бу дьобур олох оҕо эрдэбиттэн бэриллибитин бигэргэтэн, *сизн балта Розалия Лазарева* таайа Ньукутта бэйэтин олоһуттан кэпсээбит дыкти түгэннэрин өйдөөн хаалбытын сэнэргийир.

"Ньукутта оҕо сылдьан тиһэ ыарыдабына, ыллыыр идэлээх эбит. Оччоҕо ыарыта мүлүрүйэр курдук буолар үһү. Ону эдийэй Маайа: "Сымыанан ыалдыбыта буола сытабын, ыалдыар киһи ыллаабат!" -диэн мөхпүт. Онтон иккис дыкти түгэн. Арай биридэ Ньукутта эдэр сылдьан ыллаабыт, онтон хараба моһуогуран, кыайан көрбөт буолбут. Онуоха убайа Дьөгүөр отоһука илдьэн көрдөрбүт. "Былыттаах күнгэ ыллаабыккын, онон Былыт Кыһына бадьыстаабыт, иччилээх тылаах эбикиин." -диэбит отоһута. Онтон ыла Ньукутта боччуллан, аҕата баарыгар ыллаабат, ийэтигэр бөмөнүөн ыллыр буолбут". Николай Николаевич кэлин Үөһэ Бүлүүгэ бырааттарынын сыбаайбаларыгар кэлэн алгыс тылын

анаан, ыллаан-туойан, оһуокайдыан барбытын истинник ахтар.

Аҕабатын Ньукутта туһунан Аканаттан төрүттээх Иванова Николай Ильич бу курдук ахтар: "Бал буолар дьоро киһэбэр кини ытык ыалдыт буолан ыгырыллан кэлэн, алгыс тылын этэн, эбэрдэлээн туойбута, онтон сыннылан кэмигэр дьону-сэргэни түмэ тардан, түһүлгэ тэрийэн оһуокайдыан үөрүүбүтүн өссө үрдэппитэ. Онно мин кинини аан маннай чугастык билсипитим уонна куолаһа кэрэтин, чөллөркөйүн сөхпүтүм, талааныгар сүгүрүйбүтүм. Үйэтигэр үңкүүлээбэтэх да киһи үңкүүлүөх санаата кэлэн, түһүлгэбэ тардыстан киирэн, үңкүү тылын үтүктэн барар эбит этэ. Сайын ыһыаха кэллэбинэ хонон-өрөөн барара.

Биер оннук киһэ аймахтарбытын сурдукка тистэрибитэ. Онно ким хас оҕолообун, оҕолоро ким диэн ааттаахтарын ааба билэрин олус сөхпүтүм. Мин кэргэммин Наталианы: "Кийитим куоластаах эбикиин, онон булгу туойооххун наада" диэн алдыабыта уонна сүбэ-ама биэрбитэ. Кини алгыһынан Наталия "Талба талааннаахтар түһүлгэлэрэ" народнай фольклорнай кэлектитип биер туттаах тойуксута буола сылдьар.

Өссө биер дыкти түгэни өйдөөн кэлиим. Ыһыахтар саҕана Ньукутта биһиэхэ хоно сытан, сарсыныгар Таркайы ыһыагар барыаххайын диэн турда. Онуоха Наталия ситэ ыалдырын эппитигэр, Ньукутта түргэн үлүгэрдик сиһин сахалы түгэннээн эмтээн, харахтан сыһыһы ылбыт курдук үтүрдэн кэбистэ уонна бары үөрэ-көтө Таркайы ыһыагар сылдьан турардаахпыт. Онтон айылҕаттан талааннаах киһи бары өттүнэн талааннаах буоларын онно билбитим уонна сөхпүтүм."

Н.Н.Егоров-Ньукутта төһө да сааһырдар, уолан киһилии эрчимнээхтик, чахчы ис дуһатыттан этэ сылдьарын көрөн, ыһыах дьон бары кини түһүлгэтигэр күраннын киирэн, үөрэ-көтө үңкүүлэһэн бараллара. Ол курдук дьону бэйэтигэр тардар кыахтаах оһуокайдыт этэ. *Ньукутта биридэ төрөөбүт быраатын кыһына улуус Дархан этээччигэ, СӨ олонхоһуттары Ассоциациятын чилиэнэ Догуйева Александра Васильевна* 2001 с. Антоновка ыһыагар убайа ыллырын аан бастаан көрөн, сөхпүтүн бу курдук суруйар: "Убайым Ньукутта сахалы дэгэрэн ырыатын толорбутун аан бас-

таан эт кулгаахпынан истэн, уу харахпынан көрөн баран олус сөхпүтүм. Бу толорор ырыатын майгытын биэрэн туттан-хаптан, ис дуһатыттан иэйэн ыллырын! Аны тардарыгар ол тыһына уһунун, дэгэлдытэрэ эрчимнээбин, дүүрүһүтэрэ кэрэтин..."

Онтон 2002 с. ыһыах кэнниттэн доруобуйатын Дьокуускай куоракка баран көрдөрбүтүн аккаастаан ыппыттар. Хаҥаласка тахсан убайбын ыарылаан, тиһэх суолугар атаарыспытым. Арыый кэмигэр убайбыттан: "Биһиги төрдүбүтүгэр ыллыыр-туойар киһи баар этэ дуо?" диэн ыйыппытым. Онуоха: "Ымы Чыычаах" диэн кыыс баара үһү," -диэбитэ. Ол кыыс баана төбөтүгэр олонор ыллааҕабына, алаас оҕолоро истэн оонньуу мусталлар үһү.

Билигин Ньукутта удьуорун утумун Аканаттан эдэр тойуксут, оһуокайдыт Людмила Жиркова диэн уонна Үөһэ Бүлүүгэ эмиз олус талааннаах тойуксут, оһуокайдыт кыргыттар салгыылара кинини үөрдэр!" -диэн кэпсээнин түмүктүүр Александр Васильевна.

Норуот ырыаһыта, улуус Дархан этээччигэ Н.Н.Егоров-Ньукутта айылҕа дыктитин-кэрэтин, олох бары түгэннэрин ойуулаан-оһуордаан этэр уус-уран тыллаах, хайдах бабарар хомоҕой тылын холкутук хоһуйар тыл дэгэтин баһылаабыт оһуокайдыт этэ. Онтон куолаһынан киһиэхэ да хатыламат киэн диапазоннаах ырыаһыт-тойуксут быһытынан, элбэх араас таһымнаах күрэхтэргэ кыттан, норуот тылын уус-уран айымньытын, кылыһахтаах ырыатын-тойугун, үйэлээх оһуокайын толору баһылаабыт, бэйэтин хатыламат талаанынан үгүс ыччаты уһуйбут, эттэригэр-хааннарыгар ингэрибит, бардыонун биһирэбилин, билиниитин ылбыт кининэн буолар!

Н.Н.Егоров-Ньукутта төрөөбүтэ 100 сылыгар уола Петр Николаевич уонна чугас аймах-билэ дьонноро истин-иһирэх тылын ахтан-санаан аастылар. Онтон саамай үөрүүлээбэ, Ньукутта удьуорун ситимэ салҕанарыттан, сахалы ырыа-тойук өссө да өр дьизэрийэриттэн, Ньукутта аата ааттанарыттан!

Р.Н.НИКОЛАЕВА,
"Талба талааннаахтар түһүлгэлэрэ"
НФК салайааччыта,
СӨ културатын туйгуна.

- Редакция почтата -

Оскуолабытыгар махтабыт улахан

Оҕо сааспытыгар сүүрбүт-көппүт хоһуубутугар мас биер этээстээх 8 кылаастаах 3 №-дээх оскуола тутуллубута. Ол таһыгар олоһор түөлбэ оҕолоро, Ньурба орто 1, 2 №-дээх оскуолаларыгар үөрэнэр оҕолоро үөрэнэ кэлбиттэрэ. Ол саҕана биһиги 7 кылааска үөрэнэр этибит. Оскуола улахан оҕолоро буолан урокпут кэнниттэн саҕа оскуолаба учууталларытын кытта тэнгэ үлэлирибит, бөбү таһааһын, истиэнэни суыйааһын онтон да атын үлэлэргэ.

Оскуолабыт дириэктэринэн бу оскуоланы сүүрэн-көтөн отогторбут, оройуонна биллэр Саха сирин үтүөлээх учуутала, Аҕа дойдуга сэриитин кыттылааба Михаил Софронович Егоров, завуһунан Алексей Алексеевич Иванов буолбуттара. 1 №-дээх оскуолаттан кэлбит оҕолор 2 кылааска арахсыбыппыт 7 "б", 7 "в". 2 №-дээх оскуолаттан кэлбит оҕолор 7 "а" кылаас. Интернациональной оскуолабытыгар араас оҕолоро иллээхтик бары биер дьизэ кэргэн курдук үөрэмиппит.

Биһиги кылааспыт 7 "в" салайааччытынан немецкэй тыл учуутала Людмила Егоровна Николаева-Семенова, 7 "б" кылааһы английскэй тылын учуутала Светлана Васильевна Червякова салайбыта. Оскуолаба кэлээт кылаас пионерскэй этэрээтин бэрэссэдээтэлинэн талбыттара 7 "б" кылаас-тан Егорова Александраны, 7 "а" кылаас-тан Бушуева Наталианы. Дружина сэбиэтин бэрэссэдээтэлинэн Губышев Алексей буолбута. Пионерскэй дружинабыт Ньурба оборонатын кыттылааба, кыһыл партизан В.И. Наумов аатынан буолбута. Старшай пионер баһаатайынан Семенова-Фу-Цу Людмила Александровна этэ.

Ол саҕана тимуровскэй үлэ ситимнээхтик үлэлиир, кыаммат ыалларга, соботох олоһор дьоннорго баран мастарын хайытан, сааһылаан биэрэрибит. Биһиги этэрээппитин үчүгэй үлэбитин хайбаан махталларын биллэрэн оройуоннаабы хаһыакка суруллан турардаахпыт. Хомсомоула бу оскуолаба үөрэнэ сылдьан кирибитим, онно маннайгы сүһүөх комсомольскэй тэрилтэбэ учуокка учууталларытын кытта биридэ сылдьарбыт. 3-с оскуола кэлэтиибэ үксэ эдэр учууталлар үлэлииллэрэ: сэки-

рэтэринэн С.В. Червякова талыллан үлэлиирэ.

Хас понедельник аайы оскуолабытыгар уопсай линейка буолара, онно дириэктэрбит Михаил Софронович бастатан туран оскуоланы, туалеты киртиппэккэ үчүгэйдик көрө сылдьарбытын санатара. Туалеппыт оскуола таһыгар ичигэс этэ, ханнык да оскуолаба итинник туалет суоҕа. Биһиги бэйэбит оскуолабытыгар хара саҕаланыабыттан үлэлэспит да буолан тех. үлэһиттэрбит икки Маайалар үлэлэрин харыстырыбыт.

Кылааспыт салайааччылара оҕолору кытта уопсай тылы булан улахан дьон курдук сыһыаннаһалара. 8 кылааска үөрэнэ сырыттаһытына оскуола бичэригэр кылааспыт салайааччыта Людмила Егоровна доһорун Валерий Никитич Семенов аҕалан билиһиннэрибитин өйдүүбүн, биһиги онно буфетка турбуппут, кэмпиэт ылаттаан биэрбитин үөрэ-көтө сиэбиппитин бу баарды саныбын. Иккиэн киһи көрөн астынар пааралара этэ.

Мин киэн туттабын одноклассницам Копылова-Беленкова Людмила Егоровна үөрэппит учууталын туйабын хатаран СГУ омук тылын факультетын бүтэрэн немецкэй тыл учууталынан үөрэммит оскуолабытыгар кэлэн оҕолору үөрэппитэ. Билигин даҕаны дириэктэрбит Михаил Софронович Егоров аатын сүкпүт 2 №-дээх оскуолаба үлэли сылдьар. Мин английскэй тылыгар Светлана Васильевна Червяковаба үөрэммитим. Кылааска үөрэ-көтө киирэн кэллэбинэ, омук кыһына кэлбит курдук кыргыттардыын, уолаттардыын бэйэтигэр сөрү сөп муодунайдык таһнарын көрөн сөбөрбүт.

Историяба Ольга Прокопьевна Иванова үөрэппитэ, бэйэтин үөрэбин таһынан оскуола оҕолорун үңкүүгэ үөрэтэрэ, бэйэтэ да имигэс туттунуулаах тарбахтарын тоһуо-

найын көрөн сөбөр этим.

География урогун Христина Аксентьевна Иванова үөрэтэрэ, барыны бары сатыыр көмүс илиилээх учууталын өйдүүбүн. Биһиэхэ домоводствоны биэрээччи. Онно сылдьан үөрэнэрибин сөбүлүүрү этим. Бэйэбэр сөрү сөп былааччыһа, хара бөдөн саастаах бэлбэтинэн капюшоннаах куурка тиктибитим, онтум быыстапкаба кыттыбыта. Ол кууркабын бэйэм эрэ кэппэтэбим, кэнники балтыларым эмиз кэппиттэрэ. Мин санаабар, наһаа муодунай этэ.

Нуучча тылыгар энергичнай, спортивнай көрүгнээх Светлана Николаевна Алексеева, Елена Ивановна Афанасьева үөрэппиттэрэ. Черчение учууталынан Аскалон Никифорович Григорьев талааннаах уруһуйдуут, кини идэтин багыспыт оҕолор элбэхтэрэ буолуо. Спокойнай, бэйэтин идэтин баһылаабыт учуутал.

Саха тылыгар - Мария Петровна Иванова, химияба - Валентина Владимировна Иванова, физикаба - Кучеренко Любовь Ивановна.

Физкултураба Шивиков Эдуард Леонидович үөрэтэр кэмигэр баскетбол, хайыһар үчүгэйдик сайдыбыта. Хайыһарга оскуолабыт таһыгар баар үрэхпитигэр сүүрэрбит. Биһиги кылаас кыргыттар, уолаттара оскуола чизэин көмүскээн оройуонна ытыллар куоталаһыга бириистээх мизстэлэргэ тиксэллэрэ. Ол саҕана оскуолабыт аҕыс кылаастаах буолан 1 №-дээх оскуолаба баран салгыы үөрэнэрибит, онно спортивнай куоталаһыга оскуола спорнайыгар барыта үһүс оскуолаттан кэлбит оҕолор кытталлара. Спорт көрүгнэр күүстээх этилэр.

Алгебра, геометрия уроугар Зоя Тимофеевна Иванова үөрэппитэ. Оҕоҕо тиийимтиэ курдук өйдөтөн, быһааран үөрэтэрин сөбүлээн үөрэнэриб. Суот-учуот идэтин таларбар бастакынан Зоя Тимофеевна

олук уурбута диэтэхпинэ сыыспатым буолуо. Дьүөгэм Капиталина Степановна Кириллина 8 кылаас кэнниттэн Дьокуускайдаабы финансовый техникумга киирэн суот-учуот эйгэтигэр үлэлээбитэ. Кини учууталын Зоя Тимофеевнаны махтаан ахтара.

Үһүс оскуола биһигини бэйэбэ ирдэбиллээх буоларга, эппиэтинэскэ, сомоһолоһорго, бэйэбин бэйэн дьаһанарга үөрэппитэ. Онтон үөрэммит оскуолабытыгар, учууталларытыгар махтабыт улахан. Билигин төһө да эбээ, эһээ буолларбыт, бизс сүл буола-буола бары араас сирдэртэн мустан кылааһынан көрсүһэр үгэстээхпит, учууталларытын Светлана Васильевнаны, Зоя Тимофеевнаны кытта сибээстэһэ турабыт. Эрэллээх биридэ үөрэммит доһотторбутун кытта үөрүүбүтүн-хомолтобутун биридэ үлэлэстэбит.

Биһигини көрөн-истэн улаатыннартаабыт төрөппүттэрбит ийэбит Матрена Васильевна Николаева, аҕабыт Михаил Львович Яковлев оҕолорун: Светлана, Лариса, Леонид, Лидия, Людмила, Люция үөрэттэрэн олох суолугар атаарбыттара. Бары үһүс оскуоланы бүтэрбиттэрэ.

Билигин үһүс оскуолаба үһүс көлүөнэ сиэннэрибит үөрэнэ сылдьаллар.

Кылгастык бэйэм туспунан суруйар буоллахпына Дьокуускайдаабы үп техникумун Государственной страхование отделениетын, финансист идэтин ылан Ньурбадаабы Госстрах инспекциятыгар үлэбин экономииһынан, иниспектэринэн, Росгосстрах сүрүн испислиийинэн, страховый агенынан үлэлээбитим. Үлэм таһынан араас уопастыбаннай үлэлэргэ кыттан кэлиим. Российскэй Федерация үлэтин бэтэрээнэбин.

Светлана Михайловна ЯКОВЛЕВА,
оскуола 1972 с. выпускнига.

— Стопкоронавирус: Вакцинация —

Смогут ли защитить нынешние вакцины от мутирующего коронавируса? Почему в большинстве стран по-прежнему требуют носить маски и не приближаться к чужим людям? Как изменились наши представления о коронавирусе и COVID-19 за 1,5 года пандемии?

На вопросы "Российской Газеты" - Недели ответила заместитель директора ЦНИИ эпидемиологии Роспотребнадзора Наталья Пшеничная.

- Много говорят о том, что коронавирус постоянно мутирует. Все опасаются появления более агрессивных штаммов и того, что вакцины с ними не справятся. Вот японский ученый заявил на днях, что во время Олимпийских игр, когда в Токио съедутся представители более 200 стран, там возникнут идеальные условия для появления "токийского олимпийского штамма"... Это обоснованные опасения?

Наталья Пшеничная: Коронавирус SARS-CoV-2 начал распространяться в Китае, и этот первый вариант был завезен в США и Австралию - вариант А. Вариант В в основном преобладает в Восточной Азии. И вариант С - в Европе и Гонконге. Естественно, все эти варианты продолжили развиваться самостоятельно. Поэтому организован постоянный мониторинг - ученые всего мира следят за тем, как меняется вирус и его свойства.

Опасений в связи с появлением новых измененных штаммов действительно высказываются очень много. Но, например, в отношении "британского" штамма, наделавшего столько шума, последние данные исследований не подтверждают его повышенную контактируемость, о которой так много говорили вначале. Сейчас уже ясно, что его широкое распространение в Великобритании все-таки в большей степени было связано с нарушением противоэпидемического режима.

Сейчас внимательно наблюдаем за "бразильским" штаммом, который, как считается, демонстрирует способность к повторному заражению переболевших. Но, опять же, более детальные наблюдения показывают, что это происходит в редких, буквально единичных случаях. Ничего из ряда вон выходящего в таких свойствах коронавируса нет -

Защищают ли вакцины от новых штаммов коронавируса

ученым-медикам известно, что тем же штаммом гриппа тоже можно иногда переболеть повторно в силу индивидуальных особенностей иммунной системы человека, у которого по какой-то причине не выработались антитела к этому штамму.

"Южноафриканский" и "индийский" штаммы тоже вызвали большую настороженность: сначала предполагалось, что обе эти разновидности коронавируса имеют свойство "ускользать" от иммунного ответа. Это означало бы, что разработанные на сегодняшний день вакцины могут плохо защищать от заражения этими штаммами.

Сроки возвращения к стабильной эпидемиологической ситуации во многом зависят от нас с вами.

Но вот данные последних исследований, проведенных в Великобритании агентством Public Health England (PHE) (головная организация, отвечающая за здравоохранение Великобритании), подтверждают эффективность существующих вакцин в отношении измененных штаммов.

Поэтому пока мы не опасаемся того, что вирус эволюционирует (это естественное свойство вируса), но, конечно, пристально наблюдаем за мутациями, которые продолжают выявлять в его геноме вирусологи в разных странах.

- Сначала главную угрозу коронавируса видели в тяжелом поражении легких. Потом стало ясно: вирус атакует сосуды, а вместе с ними самые разные органы и системы организма. Какие угрозы здоровью выделяются сейчас?

Наталья Пшеничная: COVID-19 - коварное заболевание. Рецепторы к коронавирусу есть не только в легких, но и в других органах и системах организма. Сейчас уже известно: вирус может активно размножаться и в клетках сердечной ткани, и в почках, и в эндотелии, выстилающей внутреннюю поверхность сосудов, что приводит к тромбозам, и в плаценте, что иногда грозит, к сожалению, невынашиванием беременности.

Многообразны при COVID-19 и различные поражения центральной нервной системы -

вплоть до проявления энцефалопатии и даже энцефалита, связанного с воспалением головного мозга.

Конечно же, за год серьезно улучшилось наше понимание того, как влияет вирус на организм, постоянно дорабатываются и улучшаются разные методы терапии новой инфекции. Но и здесь все еще остается много сложностей.

Сейчас все больше внимания уделяется постковидному синдрому, при котором наблюдаются нарушения когнитивных функций, быстроты реакции, внимания, памяти, которые описываются как "мозговой туман". Я думаю, кто переболел ковидом, это сам на себе ощутил. Также распространены такие последствия, как потеря вкуса и обоняния. Возможно, это не столь опасно, но ухудшает качество жизни пациентов, и мы все еще не знаем, как с этим бороться.

Причем многие последствия наблюдаются у пациентов, которые, казалось, легко перенесли коронавирусную инфекцию. Даже у таких наблюдается нарушение сердечно-сосудистой деятельности, возникают поздние миокардиты, может развиваться почечная недостаточность. Все это завязано на повреждении эндотелия кровеносных сосудов. Неврологи также предупреждают о риске развития геморрагических и

ишемических инсультов. Поэтому очень важна профилактика поздней тромбоэмболии, которая возникает у некоторых переболевших даже через месяц-два после заболевания. Реабилитация COVID-пациентов - одна из важных задач на сегодня.

- Одним словом, лучше не болеть. Поэтому остаются актуальными меры защиты от заражения?

Наталья Пшеничная: Да, конечно. Пока не выработано коллективного иммунитета, меры неспецифической профилактики продолжают играть ключевую роль в сдерживании распространения инфекции.

Многочисленные исследования показывают: все эти меры действительно работают. Защитные шитки для лица снижают процент заражения в три раза. Социальная дистанция, ношение масок - в 5-6 раз. А если соблюдается обоюдно, с двух сторон, то есть маски носят и больные, и здоровые, эффективность защиты еще выше.

Могу привести пример одного из американских исследований. Сравнили заболеваемость COVID-19 в округах штата Теннесси. Там, где фактически игнорировался масочный режим, госпитализация больных с респираторными инфекциями была выше на 200% по сравнению с другими

округами, где жители scrupulously соблюдали меры предосторожности.

- Сколько еще продлится эпидемия? Она вообще когда-нибудь закончится?

Наталья Пшеничная: Прогнозы не берутся с потолка. Существуют методы математического моделирования. И те модели, что мы используем, довольно точно соответствуют реальному эпидемиологическому процессу, который наблюдается в нашей стране. Эти расчеты свидетельствуют, что даже если мы будем соблюдать все те меры предосторожности, которые выработали за прошедший год, и плюс к тому будем активно вакцинироваться, то все равно в течение еще какого-то времени нас будут ожидать небольшие подъемы заболеваемости. Это в основном может быть связано с сезонным ростом респираторных инфекций, что происходит ежегодно с наступлением осенне-зимнего сезона.

При этом, хочу подчеркнуть, конкретные сроки возвращения к стабильной эпидемиологической ситуации по COVID-19 во многом зависят от нас с вами, нашего поведения, в том числе нашей готовности сделать прививку.

Если же говорить не только о нашей стране, а шире - в мире пока ситуация достаточно неоднозначная. Но если прибегнуть все к тому же методу математического моделирования, с большой долей вероятности можно предположить, что еще год-то полгода-год ситуация будет оставаться спокойной и нестабильной и очень разной в разных странах - в зависимости от принимаемых там противоэпидемиологических мер, ограничений. И, конечно, темпов вакцинации.

Повторю еще раз: основной залог сдерживания инфекции - это коллективный иммунитет, который вырабатывается благодаря приобретению антител и тренировке клеточной памяти с помощью вакцинации. Так что наша основная задача на будущее - соблюдаем все меры предосторожности и активно вакцинируемся.

Российская газета.

"Сахамедстрах" за год провел порядка 14 тысяч экспертиз лечения пациентов с COVID-19

2020 год для всех был непростым, он внес изменения в жизнь каждого человека, и существовавших систем. Он стал испытанием и для АО "СМК "Сахамедстрах". В первую очередь в части реализации одной из главных функций страховой медицинской компании - защиты прав застрахованных.

С начала года в компанию поступило свыше 27 тысяч обращений за разъяснениями, из них более 19 тысяч через контакт-центр. Большинство обращений были связаны со сдачей и получением результатов анализов на COVID-19, организацией медицинской помощи на дому и получения плановой медпомощи.

Страховые представители круглосуточно принимали от населения вызовы на дом врача и передавали в поликлинику, информировали и сопровождали на всех этапах оказания медицинской помощи. По этим обращениям оперативно проводилась работа с уполномоченными должностными лицами медицинских организаций. На официальном сайте создан специальный раздел.

За 2020 год компанией проведено порядка 14 тысяч экспертиз лечения пациентов с COVID-19. Удельный вес нарушений составил 4%. Выявленные дефекты связаны с неисполнением временных методических рекоменда-

ций Минздрава РФ, в части проведения диагностических и лечебных мероприятий. Сейчас проверка производится по всем случаям оказания медицинской помощи пациентам с ковид-19 старше 70 лет.

В целом за 2020 год страховыми представителями 3 уровня АО "СМК "Сахамедстрах" рассмотрено 183 жалобы граждан на доступность и качество медицинской помощи в медицинских организациях, что составило 78,9% от общего числа рассмотренных жалоб Территориальным фондом ОМС РС(Я) и страховыми медицинскими организациями. По всем обращениям проведены контрольно-экспертные мероприятия, по результатам которой признаны обоснованными 103 жалобы или 56,3% от общего числа жалоб.

Все они рассмотрены и удовлетворены в досудебном порядке, в том числе с материальным возмещением в 2020 году - 8 случаев. Сумма возмещения медицинскими организациями необоснованно затраченных средств застрахованных лиц в 2020 году составила 58 387 руб.

Кроме того, за 2020 год судами рассмотрено 2 иска застрахованных лиц к медицинским организациям. Сумма возмещения медицинскими организациями причиненного ущерба застрахован-

ным лицам составила 95000 руб. Все спорные случаи, разрешенные в судебном порядке, связаны с некачественным оказанием медицинской помощи.

Помимо этого, страховые представители 3 уровня проводят контроль объемов, сроков, качества и условий предоставления медицинской помощи путем проведения медико-экономической экспертизы (МЭЭ) и экспертизы качества медицинской помощи (ЭКМП) во всех медицинских организациях, осуществляющих деятельность в сфере ОМС. Экспертные мероприятия в обязательном порядке проводятся при заболеваниях, являющихся основными причинами смертности, по всем случаям летальных исходов, для контроля за соблюдением сроков, оказания медпомощи по профилю "онкология" и др.

За 2020 год в рамках МЭЭ рассмотрено 88094 страховых случаев, что составило 88,7% от общего числа экспертиз, проведенных страховыми медицинскими организациями. В результате выявлено 2771 нарушение (3,1% от общего количества проведенных МЭЭ).

В рамках ЭКМП рассмотрено 37698 страховых случаев, что составило 84,5% от общего числа экспертиз, проведенных страховыми медицинскими организациями. Выявлено 4616 наруше-

ний (12,2% от общего количества проведенных ЭКМП). Результаты экспертиз доведены до сведения руководителей организаций и ТФ ОМС РС(Я) для принятия мер по улучшению доступности и качества оказания медпомощи.

Поясним, деятельность "Сахамедстрах" по защите прав граждан осуществляется институтом страховых представителей трех уровней путем информационного сопровождения населения на всех этапах оказания медицинской помощи, в том числе по обращениям граждан. К стати, "Сахамедстрах" один из первых в стране в полной мере успешно внедрил институт страховых представителей. Начало - запуск контакт-центра компании, было положено ровно 5 лет назад, в июне 2016 года.

Главная задача страховых представителей - это информирование граждан об их правах, о прохождении профилактических мероприятий и необходимости посещения врача, оказание помощи при возникновении проблем, мотивация людей заботиться о своем здоровье, вести здоровый образ жизни, а также проведение экспертных мероприятий.

В компании "Сахамедстрах" работают два страховых представителя 1-го уровня, 70 страховых представителей 2-го уровня и 20 страховых представителей 3-го

уровня. К одному страховому представителю 2-го уровня прикреплено более 11 тыс. человек. В каждом районе и крупных городах республики работают специалисты компании.

Также посты страховых представителей существуют в 39 медицинских организациях, в том числе в 5 детских поликлиниках г. Якутска. Телефоны прямой связи установлены в 7 медицинских организациях. Консультативно-разъяснительная работа в остальных медицинских организациях проводится с выходом страховых представителей в медицинские учреждения согласно установленному графику.

Каналы обратной связи населения с нашими представителями имеются во многих медицинских организациях. Это прямая телефонная связь и посты, когда пациент может немедленно связаться с нами, прямо с места событий.

Страховые представители работают в составе Единого контакт-центра здравоохранения республики. Круглосуточно операторы контакт-центра перенаправляют к страховым представителям все обращения граждан, требующие информационного сопровождения.

Таким образом, страховая медицинская организация является связующим звеном между медицинской организацией и застрахованным лицом.

Лицензия АО "СМК "Сахамедстрах" ОС №2873 - 01 от 09 ноября 2016 года.

- Сонун -

Идэлээх бырааһынныктарынан чиэстээтилэр

Арасыйыа Бэрэсидьиэнэ 2000 сыллааха, алтынны 27 күнүгэр 1796 №-дээх Быйаа тахсыабыттан Арасыйыа Социальной үлэни күнэ бэлиэтэнэр. Бу күнгэ анаан улуус дьаһалтатыгар "Нурба оройуон" МО баһылыга Алексей Михайлович Иннокентьев Нурба оройуонун социальной эйгэ үлэнигэр кытары үөрүүлээх түгэнгэ көрсүстэ.

Кэнники үс сылга Нурба оройуонугар федеральной уонна региональной чэпчэтиилэргэн ураты, муниципальной тус сыйаллаах бырагыраама ылыллан, олохтоох буддүйүттэн өйбүл оҕоһуллар. Ол курдук тыа сиригэр хаарбах дьыбэ олоороччуларга анаан хапытаалынай өрөмүөнгө, тутууга, толору хаачыыллыбы киллэриигэ, демография бэлиитикэтигэр, дьыбэ кэргэн статуһун үрдэтиигэ анаан төрдүс уонна онтон кэлэр оҕотун төрөөбүт ийэлэргэ "Нурба дьыбэ кэргэнэ" муниципальной ийэ хапытаала, Аба дойдуну сэриитин "Сэри сыйларын оҕолоругар" биер кэмнээх төлөбүрдэр оҕоһуллар. Бу маньык өйбүл Нурба оройуонугар эрэ көрүллэр. Маны сэргэ, алмаастан кириэр үптэн искэн ыарыылаахтар эмтэнэ баралларыгар, уустук балаһыаньага түбэспит улуус олохтоохторугар көм?ө оҕоһуллар.

Быйыл Нурба өрөспүүбүлүкэ таһымнаах социальной хайысхалаах тэрилтэлэргэ уларыы, ол эбэтэр СӨ ГБУ "Нурбатаабы улуустар икки ардыларынаабы дьыбэ кэргэнэ" уонна оҕоҕо көмөнү оҕоруу комплекснай киин" тэриллэн үлэтин сабалаата.

Куйаар ситимин нөҥүө СӨ Бырабытталыстыбатын Бэрэсэдьитин солбуйааччы Ольга Валерьевна Балабкина, СӨ Үлэбэ уонна социальной сайдыыга министирэ Елена Александровна Волкова эбэрдэлэрин ыттылар.

- Пожароопасный сезон -

Начата прокурорская проверка по соблюдению законодательства о пожарной безопасности в лесах

3 июня в актовом зале районной администрации прошёл брифинг, посвященный пожарной обстановке, сложившейся в настоящее время на территории Нюрбинского района, с участием представителя прокуратуры РС(Я) А.Р. Постниковой, заместителя прокурора Якутской природоохранной прокуратуры С.Н. Степанова, госинспектора Департамента лесного надзора и охраны лесов Министерства экологии, природопользования и лесного хозяйства РС(Я) А.С. Герасимова, прокурора Нюрбинского района А.В. Слепцова, а также главы района А.М. Иннокентьева, руководителей РОВД, НФ ГАУ "Якутлесресурс", Нюрбинского авиаотделения, Нюрбинского лесничества, Нюрбинского комитета государственного экологического надзора, ЕДДС, пожарной службы и глав Нюрбачанского, Кюндядинского и Тюмюкского наслегов, где продолжаются лесные пожары.

Настоящая пресс-конференция была организована на основании Решения №7-9/1-2021 прокуратуры Нюрбинского района о проведении проверки от 2 июня 2021 года в администрации МР "Нюрбинский район" на предмет соблюдения требований законодательства о пожарной безопасности в лесах. Как пояснил прокурор района Александр Слепцов, следуя указанию прокуратуры РС(Я) от 20.03.2018 г. о прокурорском надзоре за исполнением законодательства о пожарной безопасности в лесах, сотрудники прокуратуры, в связи со сложившейся продолжительной и непростой ситуацией по лесным пожарам в Нюрбинском районе, намерены проверить как ведется защита лесов органами государственной власти, органами местного самоуправления, насколько подготовлены и содержатся в готовности необходимые силы и средства для защиты населения и территорий от чрезвычайных ситуаций природного характера, как соблюдаются правила пожарной безопасности в лесах и, главное, насколько правильно организовано тушение лесных пожаров.

Проверка продолжится с 3 июня по 2 июля.

Выступившие на брифинге представители прокуратуры отметили особый характер нынешнего пожароопасного сезона в Нюрбинском районе. Так, уже с сере-

Улуус баһылыга Алексей Иннокентьев социальной эйгэ үлэнигэрэн энкилэ суох, үтүө суобастаахтык үлэһэбит бэтэрээн үлэнигэрэн махтанарын биллэрэн туран, "СӨ социальной сулууспа туйгуна" бэлиэлэри Нурбатаабы доруобуйаларынан хааччактаах оҕолору медико-социальной өттүнэн реабилитациялыыр киин бэтэрээн үлэнигэр Валентина Давыдова Федорова, ГБУ "Нурбатаабы улуустар икки ардыларынаабы дьыбэ кэргэнэ" уонна оҕоҕо көмөнү оҕоруу комплекснай киин" итээччи үлэнигэр Валентина Егоровна Семёнова, Олег Андреевич Андреев, Нурбатаабы үлэ уонна социальной көмүскэл управлениетын кылабынай бухгалтерыгар Надежда Афанасьева Назарова, Малдыбардаабы дьыбэ социальной көмөнү оҕоруу отделениетын үлэнигэр Надежда Михайловна Афанасьева, маны сэргэ бэриинилээх үлэлэрин иһин СӨ Үлэ уонна социальной сайдыы, "Нурба оройуона" МТ Бочуотунай грамоталарын, улуус баһылыгы Махтал суруктарын үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттартаата.

Улуус баһылыгы социальной боппуроска солбуйааччы Анна Уларова, СӨ ГБУ "Нурбатаабы үлэ уонна социальной көмүскэл управлениетын салайааччыта Ирина Находкина, Нурбатаабы улуустар икки ардыларынаабы дьыбэ кэргэнэ" уонна оҕоҕо көмөнү оҕоруу комплекснай киин дириэктэрэ Марианна Алексеева, В.А.Петрова аатынан Нурбатаабы улуустар икки ардыларынаабы интернат-дьыбэ дириэктэрэ Изамира Семенова биер идэлээхтигэр анаан эбэрдэ тыл эттилэр.

Түмүккэ, Максим Федоров социальной эйгэ үлэнигэрэн анаан ылбаай ырыаны бэлэхтээтэ.

Антонина СЕМЕНОВА.

- Новости -

В Днях Якутии в Татарстане участвует нюрбинская делегация

В Республике Татарстан 7-11 июня проходят Дни Якутии. В рамках Дней на Межрегиональном Форуме "Якутия - Татарстан" будут подписаны соглашения на уровне руководств двух регионов, предприятий и институтов.

Программа мероприятий очень насыщенная: круглые столы и практикумы, выставка-ярмарка "Сделано в Якутии", выставка ИТ-проектов Якутии "SakhaInnovation", выставки "От Олонхо к пространству творчества", "Материальная культура Якутии конца XIX - начала XX веков", фестиваль якутского кино "Легенды Земли Олонхо", межрегиональный практикум "Формирование комфортной городской среды", товарищеские спортивные встречи по национальным видам спорта и мн. др.

В Днях Якутии в Татарстане участвует делегация Нюрбинского района под руководством заместителя главы МР по финансам, экономике, инвестициям и проектному управлению Н.И. Бурнашева. В составе де-

легации: глава Жарханского наслега П.А. Александров, руководитель Центра поддержки предпринимательства Нь.М. Михайлова, директор Малькайской СОШ им. М.В. Мегежеского Ф.Ф. Ушканов, кузнец из рода мастеров Сата А.В. Афанасьев, кузнец, ИП И.И. Саввин и методист ЦНТ "Алгыс" с. Маар Н.А. Антонов. Наши кузнецы продемонстрировали якутские ножи и хомусы собственного изготовления на выставке "Сделано в Якутии".

Нюрбинская делегация была приглашена в Верхнеуслонский район, который в этом году отмечает 90-летие со дня образования. На Межрегиональном Форуме "Якутия-Татарстан" 8 июня подписано Соглашение об установлении дружественных отношений между МР "Нюрбинский район" РС(Я) и Советом МО "Верхнеуслонский муниципальный район Республики Татарстан".

Пресс-служба МР "Нюрбинский район".

- Тускар туһан -

Тускул: "Быйыл уратылаах сайын"

Самаан сайын кэлиитэ саха киһитигэр ордук кэтэһиллээх. Буолумуна, "биер сайынны күн кыһыны аһатар" диэн мээһэбэ этиллиэ дуо? Үгэс быһытынан, норуот синоптика Тускул кытта быйыл хайдах сайын буоларын туһунан кэпсэттибит.

Тоноруу кэмнэ "дуораана" охсуллар

Кэнники уонча сыл кэтээн көрүүбүнэн, күһүн балай да уһаата. Кыһын сымнаата, саас эрдэлиир буолла. Наука үлэнигэрэ этэллэринэн, кэлинги 11 сылга орто температура Саха сиригэр +2,5 кыраадыс, оттон мин кэтээн көрүүбүнэн +2 кыраадыс сылыда. Ити тугу кытта сибээстээһин? Сиргэ Күн дьаһыыта наһаа улахан. Билигин биһиги Күн 11 сыллаах циклын 24 төгүлүн бүтэрэн, 25-с төгүлүгэр киридибит.

Быйылгыттан ыла Күннэ эстии тохтоон эрэр. Оччотугар, нууччалык этэххэ, "Малый ледниковый период" сааланан сөп. "Оччотугар хайдах буолабыт?" диэн ыйыты үөскүүр. Ити этэр бүтэһик кэм 1645-1715 сылларга кэлэн ааспыт. Бу туһунан Европа барыта тонгон, Францияга Сена өрүскэ ханкылы сылдыр оҕолор уруһуйдарын болотуната этэр.

Ити тоноруу эмискэ кэлиэ суоҕа. 2025 сылтан сабалаан, 40-50 сыл устата барыа дииллэр. Онон билигин биһиэхэ ол кэлиэхтээх тоноруу кэмнэ "дуораана" охсуллан аһар дии саныбын. Ол ону хотугу сиргэ кыһына сымнаабыта, Европа диэки хаардыыр, тонгорор буолта туоһулуур.

Хатааһынаах саас

Быйыл саас хатаан, ууну көтүтэн кэбинэн, ол хаартан дуоннаах уу кэлбэтэ. Ону тэҥ күүл муһа чараас буолан, түспүт хаары уйбакка, сааска диэри тааннаата. Бу эмиэ өтөрүнэн буолбатах көстүү.

Тыа сиригэр олохсуян, кыһыны быһа халлааммын анаан кэтээн көрөбүн. Сулуустары ырытыыга куораттаабыр быдан табыгастаах эбит. "Үргэл" сулууну кэтээн көрдүм - Ыйы быдан үрдүнэн сылдыр. Ити кураан сааска уонна сайынга оннук буолар. Өбүгэлэрбит халлаантан тутулуктаах буолан, сөпкө да кэтээн көрөллөр эбит диэн сөбүбүн эрэ.

Уратылаах сайын

Быйылгы сайын уратыта - субу-субу соһучу айылҕа дьикти дьаһылыра буолуохтара. Эмискэ күүстээх баҕайы тыал, холорук түһүн сөп. Ол сылаас-тымныы салгын эмискэ хамсааһынттан тутулуктаах. Ардаҕа суох этингээх, чабылданнаах буолуоҕа. Ити, биллэн турар, тыа баһаарын күөттүбү.

Сорох сиргэ тобурах түһэн, хоромньуну аҕалыан сөп. Эмискэ-эмискэ биздэрэнэн куппун курдук ардах кэлэн түһүбэ. Ону тэҥ айылҕаны алдытар үөн-көйүүр тобо ааннаан иһэр: аһына туруоҕа, клеш үөн элбиир чинчилээх, "шелкопряд" диэн үөн үөдүйэн, айылҕага хоромньуну аҕалыаҕа.

Онон тоухха барытыгар эрдэттэн сэрэхтээх, бэлэмнээх буолун. Дьибэит сабаарааньатын, кырыһатын бөбөрөгөтүн. Икки өттүн хаптаһынын сабын. Тылга көтөр малы күлүк сиргэ уурун.

Бэс ыйа

Бэс ыйа сылы аһатар. Ол аата ардаабына, от мас үүнүүтэ үчүгэй буолар. Киин улуустарга сөнүүтэ суох көннөрү сылаас буолуоҕа. Иккис дэксээд ардаҕа кэмчи соҕус. Салгын +20-24 кыраадыс итийиэбэ. Үһүс дэксээдэ биридэ-иккитэ эрэ ардаҕа. Киин улуустарга бэс ыйа кураан буолар чинчилээх.

Бүлүү бөлөх улуустарга ый бастакы дэ-

кээдэтигэр (8-9-с күннэргэ) ардахтаах, сөрүүн соҕус. Орто температура +20 кыраадыс буолуо. Хоту улуустарга - Өлөөнгө, Дьааһыга, Өймөкөөнгө быйыл сайын куйаас буолара сабадаланар. Төһөнөн согуруу Европа дойдударыгар тымнылар да, оччонон хоту оройуоннарга сыллыаҕа. Быйыл сайын Өлүөхүмэ, Ленскэй улуустара уруккутааҕар күүскэ сыллыыахтара.

От ыйа

От ыйа куйаас ыйынан биллэр. Ол эрээри урукку курдук куйаас түспэт буолла. Ол Күннэ эстии аҕыйабытын түмүгэ. Быйылгы от ыйын ардаҕа кэмчи. Ордук алаас сирдээх киин улуустарга кураан сибикиэтэ биллиһи.

Онон аһына туруута улаатыаҕа. Онтон өрүс, үрэх энгэрдээх Амма, Таатта, Томпо, Бүлүү бөлөх, Халыма-Индигийи, Өймөкөөн улуустарыгар от үүнүүтэ үчүгэй. От ыйын 7-20 күннэригэр сайынгылы куйаас күннэр туруохтара. Бу кэми мүчүгү тутуман - үрдүк хаачыстыбалаах оту ылыаххыт. Кэлинги кэмнэ окко наһаа хойут кириэр буолан, оту ардахтаах былдыбаты элбээтэ. Ити барыта норуокка тарҕаммыт "Абааһы муннааҕа". От ыйын санатыгар кирибит дьонго ол дьаала дьайбат. Онон "Бөтүрүөп Тагара" иннинэ окко кириэр охсуохха наада.

От ыйын 13 күнэ - Куйаа хотуурдаах күнэ. Бу күн от охсуллубат, "Абааһы муннаахтыр күнэ". От эрэ охсуллубат, атын үлэ көнүлүнэр. Ый иккис дэксээдэтигэр салгын температурата +23-28 кыраадыс.

Сыннанар, сөтүөлүүр дьонго сүбэ - маннайгы куйаас түһэтин кытта, сөтүөлүүр кэми олох кылгас, ону туһанан хаалын. Быйылгы от ыйа - кураан. От ыйын санатыгар уонна бүтэһик күннэригэр эрэ ардахтаах буолуо. Сир аһа - дьэдээн да, хаптаҕас да киин алаас сирдэрдээх дойдуга кэмчи буолуоҕа. Түүнүн тымныы, күнүһүн куйаас буолан, иинэн-хатан халыаҕа. Өрүс энгэрдээх үрэх сирдэргэ дьэдээн, хаптаҕас, моонньоон өлгөмнүк үүнүбэ. Бу кэмнэ оҕуруот саамай ууга наадылар кэмэ, онон ууга эрдэттэн хаһаанан кэбиһин.

Атырдыах ыйа

Быйылгы атырдыах ыйа ардахтаах буолуоҕа. Онон от үлэтин от ыйыгар үмүрүтэр ордук. Улуустарга барытыгар ардахтаах күннэр туруохтара. Онон оҕуруокка да, сир аһыгар да олус туһалаах буолуоҕа. Үчүгэй күннэр улууска барытыгар хойукка диэри туруохтара. Наһаа куйааһа суох, сөбүгэр сылаас буолуоҕа.

Быйыл оҕуруот аһа, сир аһа атырдыах ыйа үчүгэй буолан, үүнүүтэ өлгөм буолуоҕа. Тэллэй да, отон да баар буолуоҕа. Быйылгы атырдыах ыйа былырынгыны батыһаҕа. Онон сир аһын, оҕуруот аһына хаһаанан хаалын.

Кэлинги кэмнэ эмтээх оту-маһы хомуйу уонна хаһааны сайдан эрэр. Онон биллэр дьонтон сүбэлэтэн, туһалаах оту-маһы хаһаанан кэбиһин. Ордук ыргуһун төбөтүн, үөрэ оту, хатын ыгарбатын, сэбирдэбин, кучу оту, дөлүһүн аһын лабаатын сиһилин, бэриэйт от сиһилин кыһыны быһа утах онгонот, иһэ сылдьын.

Уйгу сайыны Сир ийэ отчут-масчыт, үлэнигэр сааһа анаабыт кэмэ. Оттуура алааскытын-сыһыгытын бэркэ болдойон эргичи көрүн. Алгыстаах тылгытын албаан, аһааххыт иннинэ арыһаах-сылаах аскыт бастыгын аахта тутун.

Елена ПОТОЦКАЯ, "Саха сир" хаһыат, edersaas.ru

Пресс-служба МР "Нюрбинский район".

ПРИКАЗ

О сроках открытия навигации для маломерных судов, используемых в некоммерческих целях, на отдельных территориях Республики Саха (Якутия) в 2021 году

В соответствии с постановлением Правительства Республики Саха (Якутия) от 16 августа 2007 года №353 "Об утверждении Правил пользования водными объектами для плавания на маломерных судах на территории Республики Саха (Якутия)" приказываю:

1. Установить следующие сроки открытия навигации для маломерных судов, используемых в некоммерческих целях, принадлежащих физическим и юридическим лицам Республики Саха (Якутия) и их выход на водные объекты после окончания ледохода (очистки водного объекта ото льда), на территориях муниципальных улусов (районов) Республики Саха (Якутия):

- с 3 июня 2021 года: в Алданском, Амгинском, Верхневилуйском, Вилюйском, Горном, Ленском, Мирнинском (за исключением Вилюйского водохранилища), Нерюнгинском, Нюрбинском, Олекминском, Сунтарском, Таттинском, Томпонском, Усть-Майском, Чурапчинском (Районах).

- 7 июня 2021 года: в Верхоянском, Жиганском, Кобяйском, Мегино-Кангаласском, Момском, Намском, Оймяконском, Усть-Алданском, Хангаласском, Эвено-Бытантайском улусах (районах), в городских округах Якутск, Жатай.

2. Сроки открытия навигации могут корректироваться в зависимости от обстановки на водных объектах.

3. Контроль исполнения настоящего приказа оставляю за собой.

4. Опубликовать настоящий приказ в средствах массовой информации.

В.М.СИВЦЕВ,
министр.

О НОВЫХ ПРАВИЛАХ ПОЛЬЗОВАНИЯ МАЛОМЕРНЫМИ СУДАМИ

Изменение правил касается всего порядка приоритета правил эксплуатации маломерных судов. Вместо старого приказа ГИМС о надзоре за маломерными судами № 502 будет действовать новый приказ МЧС № 487 "Об утверждении правил пользования маломерными судами".

Приказ собрал в своей структуре все правила из разных разделов постановлений и поправок, и, что важно, сократил и уточнил юридические формулировки. Теперь изучать правила стало гораздо легче, а сами они практически исключают неправильное толкование.

Например, при маневрировании судов очевидно указано на правило приоритета правой руки, как в дорожном движении.

При движении вблизи водных объектов скорость судна необходимо ограничивать таким образом, чтобы исключить образование волн.

При буксировки любого судна или устройства отдельный человек должен наблюдать за буксируемым судном или устройством.

Строго запрещено заходить под парусом или мотором в акватории пляжей и мест массового прибрежного отдыха.

Также запрещено швартоваться, останавливаться и становиться на якорь в пределах фарватера, возле навигационных знаков, под мостами.

По закону, каждый человек, кто находится в лодке должен быть облачен в спасательный жилет. Количество спасательных жилетов должно равняться количеству пассажиров, которые могут находиться в лодке. Спасательные жилеты должны быть надеты на людей, и они должны быть оснащены паховым ремнем. Если спасательные жилеты будут лежать в лодке, то судовладелец подвергнется административному наказанию.

Вождение водного транспорта без прав или же, если права просроченные, так же эксплуатация маломерного судна не зарегистрированного в установленном порядке классифицируется как административное правонарушение.

При регистрации маломерного судна

выдается судовой билет - документ, подтверждающий право собственности и владения судном.

Получение документа является обязательным в том случае, если лодка с мотором относится к маломерным судам. Понять это можно по следующим характеристикам:

- длина до 20 метров;
- вмещает до 12 пассажиров;
- обладает массой свыше 200 кг;
- установлен мотор, мощность которого больше 8 киловатт.

В расчёт берется не масса катера, указанная в документе, а вместе со всем снаряжением. Согласно ГОСТу Р ИСО - 8966 - 2012, учитывается вес самого тяжелого мотора, который может быть установлен на данной модели.

Для регистрации также потребуется целый свод документации, которая призвана подтвердить права на собственность, декларацию, регистрацию предыдущего продавца.

Мотор не требует специальной регистрации, но, тем не менее, документация на него обязательно потребуется. По этой причине, в ходе сбора пакета документации для регистрации плавательного средства особое внимание следует уделить мотору.

Если же плавательное средство не имеет регистрации, следует иметь при себе документы, которые бы подтвердили право владения на сам водный транспорт, а также документы, которые бы стали свидетельством приобретения мотора, включая чек и накладную. Таким образом, появится возможность подтвердить, что плавательное средство принадлежит именно вам, поскольку в противном случае лодку могут конфисковать по подозрению в краже.

Какие штрафы предусмотрены по правилам ГИМС в КоАП РФ?

1. КоАП РФ Статья 11.7. Нарушение правил плавания
2. КоАП РФ Статья 11.8. Нарушение правил эксплуатации судов, а также управление судном лицом, не имеющим права управления
3. КоАП РФ Статья 11.8.1. Управление

маломерным судном без документов

4. КоАП РФ Статья 11.9. Управление судном судоводителем или иным лицом, находящимся в состоянии опьянения

5. КоАП РФ Статья 11.10. Нарушение правил обеспечения безопасности пассажиров при посадке и высадке с судов.

Размер штрафов ГИМС взимается в соответствии с Кодексом об административных правонарушениях РФ.

В 2020 году внесены изменения в статьи Кодекса, а именно в 11.7 и 11.8. Если говорить коротко, то они затронули эксплуатацию судов, плавания по акватории и управления. Некоторые виды штрафов увеличены в 10 раз, например, в статье 11.8 сказано:

- за отсутствие технического освидетельствования и бортовых номеров вместо 500 - 1000 рублей придется заплатить от 5 до 10 тысяч;

- наказание за управление лодкой и другим маломерным судном без прав теперь доходит до 10 - 15 тысяч рублей;

- эксплуатация незарегистрированного судна обойдется в 15 - 20 тысяч рублей, раньше штраф был не более 3 тысяч;

Изменения, внесенные в статью 11.7, предполагают увеличение штрафов за нарушение правил плавания. Ранее размер штрафа за превышение скорости стоянку в неполюженном месте, отсутствие бортовых огней доходил до 500 рублей, а теперь увеличен до 500 - 1000.

Управление незарегистрированным в установленном порядке судном (если судно подлежит государственной регистрации) влечет за собой административную ответственность в виде штрафа от 15 000 до 20 000 рублей. Если у судоводителя данного судна к тому же нет прав, то общая сумма штрафа возрастает до 25 000 - 35 000 руб.

Также могут привлечь к ответственности и по поводу старых номеров на бортовых, которых уже нет в реестре (300-500 рублей по ч. 2 ст. 11.7, а при повторных нарушениях - вплоть до лишения прав на год).

Вилюйское отделение Центр ГИМС ГУ МЧС России по РС(Я).

РАСПОРЯЖЕНИЕ №912

от 24 мая 2021 г.

Об обеспечении безопасности людей на водных объектах на территории Нюрбинского района в летний период 2021 года.

В целях обеспечения безопасного отдыха людей на водных объектах Нюрбинского района в летний период 2021 года, на основании Федерального закона от 06 октября 2003 г. № 131-ФЗ "Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации", Закона Республики Саха (Якутия) от 16 июня 2005 г. 252-3 № 511-III "О защите населения и территорий республики от чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера", постановления Правительства Республики Саха (Якутия) от 29 июня 2007 г. № 276 "Об утверждении Правил охраны жизни людей на водных объектах на территории Республики Саха (Якутия)" и во исполнение Комплекса плана основных мероприятий МЧС России на 2021 год и в целях повышения уровня обеспечения безопасного отдыха людей на водных объектах в летний период 2021 года, **распоряжаюсь:**

1. Утвердить План мероприятий в период проведения месячника безопасности на водных объектах Нюрбинского района в летний период 2021 года;
2. Рекомендовать главам муниципальных образований, руководителям предприятий, организаций и детских учреждений:
 - 2.1. объявить с 01 июня по 01 июля 2021 года (при необходимости продлить по 30 сентября 2021 года) на территории Нюрбинского района месячник безопасности на водных объектах;
 - 2.2. провести заседания Комиссий по чрезвычайным ситуациям по разработке мероприятий обеспечения безопасности людей на водных объектах, в период проведения месячника безопасности на водных объектах и в период купального сезона 2021 года;
 - 2.3. утвердить план мероприятий в период проведения месячника безопасности на водных объектах на территории Нюрбинского района в летний период 2021 года;
 - 2.4. повысить эффективность работ с Вилюйским отделением Центр ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я), направленную на обеспечение безопасности в детских оздоровительных учреждениях и туристических лагерях, принять мер по недопущению гибели детей, увеличению количества мест организованного отдыха людей на воде;
 - 2.5. совместно с надзорными органами провести работу по выявлению незарегистрированных мест массового отдыха населения на водоемах, принять меры по обустройству и открытию безопасных мест купания и отдыха на водоемах, обращая особое внимание на оборудование мест отдыха детей на водных объектах;
 - 2.6. на территории МО необорудованных мест массового отдыха населения на водных объектах выставить аншлаги с информацией о запрете купания в опасных, непригодных местах;
 - 2.7. создать в летний период специализированные мобильные подразделения при МР "Нюрбинского района" водных спасателей в целях организации безопасного купания, особенно в выходные, праздничные дни, в необорудованных местах массового отдыха населения;
 - 2.8. организовать и провести инструктажи по обеспечению безопасности детей на водных объектах с лицами, задействованными в организации и проведении летнего отдыха детей с привлечением государственных инспекторов по маломерным судам;
 - 2.9. в летних лагерях организовать перед началом каждой смены проведение занятий с детьми по обучению безопасному поведению на воде;
 - 2.10. организовать работу в средствах массовой информации и местах массового пребывания людей по информированию населения о мерах безопасности на водных объектах среди детей и подростков совместно с подразделениями ГИМС и спасателями;
3. Опубликовать настоящее распоряжение в средствах массовой информации и на официальном сайте МР "Нюрбинский район";
4. Контроль исполнения настоящего распоряжения оставляю за собой.

А.Я. ЯКОВЛЕВ,
и.о. главы МР.

Программа НВК Саха

<p>Понедельник 14.06.2021</p> <p>06:00 - Саха сатаабата суох 12+ 07:00 - Фестиваль "Берег Дружбы" 6+ 07:45 - Саха сатаабата суох 12+ 08:45 - Тымыныны кыайбыттар 12+ 09:15 - Просто вкусно 12+ 10:15 - Аал-луук мас 12+ 11:00 - Тизэргэн 12+ 11:30 - Подворье 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - К Дню России 6+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - Фестиваль "Берег Дружбы" 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Бастынг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Эр Бэрдэ 12+ 16:45 - Дойдум дьоно 6+ 17:00 - Тизэргэн 12+ 17:30 - Подворье 12+ 18:00 - "Якутия" 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ 12+ 19:00 - Тымыныны кыайбыттар 12+ 19:30 - Из России с любовью 6+ 20:30 - "Якутия" 12+ 20:45 - Концерт посвященный К Дню России 6+ 21:45 - Бастынг клип 12+ 22:00 - Тизэргэн 12+ 22:30 - Подворье 12+ 23:00 - Аал-луук мас 12+ 23:45 - Бастынг клип 12+ 00:00 - Фестиваль "Берег Дружбы" 6+ 01:00 - Бастынг клип 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастынг клип 12+ 02:15 - "Якутия" 12+ 02:30 - Из России с любовью 6+ 03:30 - Бастынг клип 12+ 03:45 - Аал-луук мас 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+</p> <p>Вторник 15.06.2021</p> <p>06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Санга күн 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Якутск сегодня 12+ 11:00 - Тизэргэн 12+ 11:30 - Подворье 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - "Тэтим" радио 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Бастынг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Геван 12+ 16:45 - Дойдум дьоно 6+ 17:00 - Тизэргэн 12+ 17:30 - Подворье 12+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ 12+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - Олох үөһүгэр 12+ 20:30 - "Саха сирэ" 12+ 21:00 - Ырыа кизэһэтэ 6+ 22:00 - Тизэргэн 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Эл Иитэ 12+ 23:45 - Бастынг клип 12+ 00:00 - Олох үөһүгэр 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастынг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Эл Иитэ 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+</p> <p>Среда 16.06.2021</p> <p>06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Санга күн 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Якутск сегодня 12+ 11:00 - Тизэргэн 12+ 11:30 - Подворье 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - "Тэтим" радио 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Бастынг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Саха сатаабата суох 12+ 16:45 - Дойдум дьоно 6+ 17:00 - Тизэргэн 12+ 17:30 - Подворье 12+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ 12+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - Олох үөһүгэр 12+ 20:30 - "Саха сирэ" 12+ 21:00 - Ырыа кизэһэтэ 6+ 22:00 - Тизэргэн 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Аал-луук мас 12+ 23:45 - Бастынг клип 12+ 00:00 - Талбан 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастынг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Аал-луук мас 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+</p> <p>Четверг 17.06.2021</p> <p>06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Санга күн 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Якутск сегодня 12+ 11:00 - Тизэргэн 12+ 11:30 - Подворье 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - "Тэтим" радио 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Бастынг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм</p>	<p>12+ 16:15 - Үүтээн кэпсээнэ 12+ 16:45 - Дойдум дьоно 6+ 17:00 - Тизэргэн 12+ 17:30 - Подворье 12+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Бастынг клип 12+ 18:30 - В эфире филармония Якутии 6+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - Олох үөһүгэр 12+ 20:30 - "Саха сирэ" 12+ 21:00 - Ырыа кизэһэтэ 6+ 22:00 - Тизэргэн 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Эл Иитэ 12+ 23:45 - Бастынг клип 12+ 00:00 - Олох үөһүгэр 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастынг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Эл Иитэ 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+</p> <p>Пятница 18.06.2021</p> <p>06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Санга күн 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Якутск сегодня 12+ 11:00 - Тизэргэн 12+ 11:30 - Подворье 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - "Тэтим" радио 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Бастынг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Тымыныны кыайбыттар 12+ 16:45 - Дойдум дьоно 6+ 17:00 - Тизэргэн 12+ 17:30 - Подворье 12+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Актуальное интервью 12+ 18:30 - Про-Авто 12+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - Көмүс ааттар 6+ 20:30 - "Саха сирэ" 12+ 21:00 - Көмүс ааттар 6+ 21:45 - Бастынг клип 12+ 22:00 - Тизэргэн 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Аал-луук мас 12+ 23:45 - Бастынг клип 12+ 00:00 - Кэрэ кэпсээнэ 6+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастынг клип 12+ 02:15 - Про-Авто 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Аал-луук мас 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+</p> <p>Суббота 19.06.2021</p> <p>06:00 - Золотой фонд 12+ 07:00 - Саха итэһэлэ 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Бастынг клип 12+ 08:15 - Просто вкусно 12+ 09:15 - Истинный идыт 6+ 10:00 - Сайын кэмэлэ 0+ 10:15 - Урукку кэм олонхоһуттара 6+ 11:00 - Саха сатаабата суох 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Кэрэ кэпсээнэ 6+ 13:30 - "Якутия" 12+ 13:45 - Готовим вкусно 12+ 14:00 - Ырыа кизэһэтэ 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Документальный фильм 12+ 16:00 - Ырыа кизэһэтэ 6+ 18:00 - "Якутия" 12+ 18:15 - Истинный идыт 6+ 19:00 - Үүтээн кэпсээнэ 12+ 19:30 - Олоххуна Улуу олонхону уруйдуур! 6+ 20:30 - Якутия. День за днем 12+ 23:15 - Кэпсирэ 6+ 00:00 - "Якутия" 12+ 00:15 - Просто вкусно 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастынг клип 12+ 02:15 - Үүтээн кэпсээнэ 12+ 02:45 - Күөрчэх-шоу 12+ 03:30 - Кэрэ кэпсээнэ 6+ 04:45 - Бастынг клип 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+</p> <p>Воскресенье 20.06.2021</p> <p>06:00 - Золотой фонд 12+ 07:00 - Саха сатаабата суох 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Будем вместе 12+ 08:15 - Чөл буолуох! 12+ 09:15 - Истинный идыт 6+ 10:00 - Сайын кэмэлэ 0+ 10:15 - Урукку кэм олонхоһуттара 6+ 11:00 - Торжественная церемония открытия XIV национального праздника Ысыах Олонхо на благословенной долине Ааньых. Прямая трансляция 6+ 13:30 - Якутия. День за днем 12+ 14:00 - "Олоххуна Улуу олонхону уруйдуур!" 6+ 16:00 - Золотой фонд 6+ 16:30 - "Олоххуна Улуу олонхону уруйдуур!" 6+ 17:00 - Кыл кырыымыла 6+ 17:15 - Истинный идыт 6+ 18:00 - "Олоххуна Улуу олонхону уруйдуур!" 6+ 21:00 - Якутия. День за днем 12+ 21:30 - Кэпсирэ 6+ 23:30 - Үүтээн кэпсээнэ 12+ 00:00 - "Якутия" 12+ 00:15 - Торжественная церемония открытия XIV национального праздника Ысыах Олонхо на благословенной долине Ааньых 6+ 02:45 - Документальный фильм 12+ 03:30 - "Олоххуна Улуу олонхону уруйдуур!" Күнү көрсүү 6+ 05:00 - Кыл кырыымыла 6+ 05:30 - Тизэргэн 12+</p>
---	--

Эгэрдэлиибит!

Убаастабыллаах Ньурба улуунун социальной эйгэ бэтэрээннэрэ уонна үлэһиттэрэ, эһигини Россияга социальной үлэһиттэр күннэринэн итиитик-истинник эгэрдэлиибит!

Ньурба улууна, дьоно-сэргэтэ социальной өттүнэн көмүскэллээх буолууларыгар элбэх сырабытын-сылбабытын биэрэн, ис дууһабытыттан бэринилээхтик, хас биирдии киһи кыһалбатын бэйэбитигэр чугастык ылынангыт, кинилэр олохторун-дьаһахтарын чэлчэтэргэ бары күүскүтүн-уоххутун биэрэн, чиэстээхтик үлэли сүлдьаргытынан, эһиэхэ тус бэйэм аанпыттан барба махталбын тизэрдэбин.

Эһиэхэ баҕарабын чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, үлэбитигэр үрдүктэн үрдүк ситиһиллэри, тус олоххутугар табыллыны, дьолу-саргыны! Эһиги оҕолоргут, сиэннэргит, чугас дьонгут-сэргэбит амарах уонна болҕомтолоох сыйһаннарынан, сылаас тапталларынан угуттанан, өрүү үөрэ-көтө, доруобай сүлдьүгү, дьоллоох буолуҥ диэн алгыбын!

Ньурба улуунун социальной харалта Управлениетын салайааччыта
И.А. НАХОДКИНА.

— Летний отдых —

Стартовала летняя оздоровительная кампания

По плану в пришкольных лагерях за летний период отдохнут свыше 1600 детей.

Лагерь 1 смены начали работу 5 июня. Красивейшее расположение на лоне природы лагерей создает все необходимые условия для полноценного отдыха и оздоровления детей в летний период.

Летняя кампания этого года приурочена Году образования в районе, Году здоровья в республике, Году науки и технологий в России. Программное содержание лагерей пройдет по проекту "Лето моих открытий". Основными направлениями станут: "Лаборатория "Мое научное от-

крытие", "Академия IT", "Школа "Soft skills", "Языковая практика".

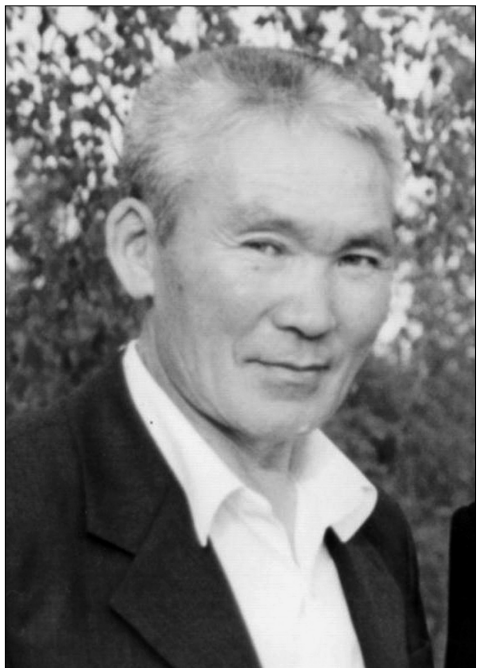
Школьников ждут тематические мастерские по экологии, IT, дизайну, философии, медицине, географии, естественным и социальным наукам, психологии, тематические мастерские по детскому кино, журналистике, трудовой практике.

Смены по направлениям: робототехники, создания кино, компетенций WSR, языковых практик, спортивных учебно-тренировочные сборов, школы вожатых и т.д.

Из Инстаграма РУО.

— Кэриэстэбил —

Өрүү тыыннаах буолуоҕа

оҕолору бэлэхтээн үөрдүбүттэрэ. Оҕолорун, сиэннэрин спорка да, үөрэххэ да ситиһиллэриттэн наһаа үөрэрэ.

Аҕабыт барахсан үйэтин тухары тутууга үлэлээбитэ, МПМК диэн ааттаах улахан тэрилтэ сэбиэскэй тутул саҕана Ньурба улуунун улахан тэрилтэлэрин тутуутунан дьарыктанар этэ, ол дьыллэрэ билигин да сулууспалы тулаллар. Кэлин олохпут онкула уларытан ырынакка кирири саҕаланан, бу үлүгэр баараҕай тутуу тэрилтэтэ ыһыллан хаалбыта, үлэлиир кэлэтиипкэ улахан охсууну онорбута. Онтон улахан-нык хомойор этэ. Манна үлэли сүлдьан элбэх грамоталарынан, хайбал суруктарынан баҕарадаламмыта, үлэ бэтэрээнэ буолта.

Виктор ыраас тутунуулаах, барытын дьип-дьап курдук маһынан уанара. Кэлин биэнсийэҕэ олорон илиитинэн кыһан араас мас онгоһуктары онгорорунан дьарыктаммыта билигин да өйдөбүннүк буолан истиэнэлэргэ ыйанан тураллар. Ордук спорду, олоҕу, кыыллары, булду онгорорун сөбүлүүрө.

Айылбаҕа сүлдьарын туохтааҕар да ордороро, мунҕалыыра, күстүүра уонна эбэһээт өттүк харалаах кэлэрэ. Оттуурбут, отоннуурбут, сир аһын хомуйара ырааһынан сөхтөрөрө, онон саас, сайын айы Дьиикимдэ эбэтин таһыгар быраатыныын Юралыын туттубут балаҕаннарыгар тахсан дуоһуа сынһанан кириэрбит. Сайын ыһахтарга сүлдьан оһуохайдырын наһаа сөбүлүүрө.

Төһө да үс сыла туоларын иһин биһиги күндү киһибитин мэлдьи ахта-саныы сүлдьабыт. Ситэри олоҕортох олоҕун оҕолоро, сиэннэрэ салгыахтара.

Аҕабыт үтүө майгыта, дьонго-сэргэҕэ аламаҕай сыйһана, сүбэтэ-амата, ыра санаата, биһиэхэ үтүө холобур буолан утумугар салҕанан барыаҕа. Тыыннаахпыт тухары биһиги өйбүтүгэр-санаабытыгар, сүрэхпитигэр тапталлаах күндү киһибит өрүү тыыннаах буолуоҕа, биһигини араначчылы сүлдьыаҕа.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ, биһиргэ төрөөбүт эдьийдэрэ, бырааттара, балтылара Ньурбаттан, Дьокуускайтан.

Бу сыл бэс ыйын 14 күнүгэр күндүтүк саньыр тапталлаах кэргэним, аҕабыт, эһэбит, дьыэ кэргэн аҕа баһылыга, убайбыт, бырааппыт **АНДРЕЕВ Виктор Степанович** күн сириттэн ыарахан ыарыыттан күрэммитэ номнуу үс сылын туолар. Сыл хонук дииллэрэ итинник түргэн буолар эбит.

Кэргэним, аҕабыт Виктор Степанович 1946 с. балаҕан ыйын 8 күнүгэр Бордон нэһилиэтин Маай холкуоһугар Андындаҕа элбэх оҕолоох Татьяна Алексеевна, Степан Петрович Андреевтарга 5-с оҕонон күн сирин көрбүтэ. Уонтан тахса оҕо төрөөбүтүгэр 9 оҕо буолан бары үрдүк, орто анал үөрэҕи бүтэрэн дьонун ыал буолтара. Биһиргэ төрөөбүттэр бэйэ бэйэлэригэр наһаа убаастабыллаахтык, харыстабыллаахтык сыйһаннаһан, өйөһөн-убаһан олоҕор доһуннаах ыаллар.

Аҕабыт сирдээҕи олоҕун, этэллэрин курдук дьыэ туттан, уол оҕолору төрөтөн, мас олордон айыллыбыт сыалын толордо. Уолаттара иккиэн үрдүк үөрэҕи бүтэрэн, ыал буолан сүрэгин сылаанньытар сиэн

ЗАЙМЫ до 60 000

1%-0,25%*

0%

ООО МКК «ТРИЕНС»

ДЛЯ НОВЫХ КЛИЕНТОВ**

тел.: 8(984) 104-98-10

г.Нюрба,

ул. Степана Васильева, д. 67

офис 6, 3 этаж ТЦ "Сити Центр"

*Процентная ставка 0,25% в день (91,25 % годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 55 001 рублей до 60 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней, при предоставлении клиентом документов, подтверждающих доход. Процентная ставка 0,3% в день (109,5 % годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 50 001 рублей до 55 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней, при предоставлении клиентом документов, подтверждающих доход. Процентная ставка 0,4% в день (146 % годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 45 001 до 50 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней. Процентная ставка 0,5% в день (182,50% годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 40 001 до 45 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней. Процентная ставка 0,6% в день (219,00% годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 35 001 до 40 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней. Процентная ставка 0,7% в день (255,50 % годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 30 001 до 35 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней.

**Процентная ставка 0% действует в течение первых 20 календарных дней периода пользования займом для лиц, ранее не заключавших договор потребительского займа с ООО МКК «ТРИЕНС», на сумму от 2 000 до 30 000 рублей на срок до 30 дней. После 20 дня 0,9 % в день для пенсионеров по старости, 1% для официально трудоустроенных лиц. Акция действует бессрочно, количество участников неограничено. Для граждан РФ от 23 лет, при наличии паспорта.

***Займы предоставляются ООО МКК «ТРИЕНС» 677027, г. Якутск, ул. Ойуунского, д. 3, офис 202. ИНН 1435350309, ОГРН 1201440002099, регистрационный номер в государственном реестре МФО 2004298009560 от 20.03.2020 г.

— Пожароопасный сезон —

Для помощи в тушении лесных пожаров прибыли бойцы-пожарные Приморья

7 июня для помощи в тушении лесных пожаров в Нюрбинский район прибыли дополнительные федеральные силы - 120 бойцов-пожарных Приморской базы Авиации наземной охраны и защиты лесов. Из аэропорта г. Мирного, где высадился борт из г. Владивостока, они были доставлены на нюрбинскую землю.

Уже поздно вечером в селе Кюндяда с прибытием в национальную республику, в Якутию, бойцов-пожарных и их руководителей Тумина Андрея Александровича и Лошак Андрея Ивановича приветствовали первый заместитель Председателя Правительстве Республики Саха (Якутия) Садовников Дмитрий Дмитриевич, глава Нюрбинского района Иннокентьев Алексей Михайлович и заместитель главы Кюндядинского наслега Петрова Ольга Петровна, выразив благодарность за оперативное реагирование и руку помощи в трудной ситуации, возникшей вследствие лесных пожаров.

Пожарные, прибывшие из Приморья, были сразу распределены по наслегам Нюрбинского района, где продолжают лесные пожары. Так, в с. Нюрбачан выехали 29 человек, в с.с. Маар, Кангаласс и Едей - 52 человека, а на тушении пожара в направлении уч. Аранастах Кюндядинского наслега - 39 человек.

Пресс-служба МР
"Нюрбинский район".

Считать недействительными

Диплом об окончании Якутского Сельскохозяйственного Института за номером ТВ №375364 от 06.03.90 г. на имя **МИРОНОВОЙ Ирины Альбертовны**.

Свидетельство об обучении по программе профессиональной подготовки "Водительской категории В", выданные ГБПОУ РС(Я) "Нюрбинский колледж", от 30.07.20 г. на имя **ИННОКЕНТЬЕВОЙ Ирины Альбертовны, и от 19.10.2015 г. на имя Иннокентьева Евгения Афанасьевича**.

Ытыктыыр, убаастыыр, күндүтүк саньыр өр сылларга үтүө суобастаахтык биһиргэ үлэлээбит табаарыспыт, Түмүк нэһилиэтин олохтообо

НИКОЛАЕВ Юрий Иванович

60 сааһыгар ыарахан ыарыыттан олохтон барбытынан кэргэнигэр Эмма Дмитриевнага, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурбаммытын тизэрдэбит.

Маардаагы Реабилитационнай Кини кэлэтиибэ.

Маалыкай орто оскуолатыгар өр кэмгэ завхоһунан таһаарылаахтык үлэлээн аспыт ытыктыыр аҕа табаарыспыт

ИВАНОВА Тамара Николаевна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан биһиргэ үлэлиир кэлиэгэбитигэр Иванова Акулина Иннокентьевнага, уолугар Иванов Гаврил Иннокентьевичка, сиэннэригэр Михаилга, Варварага, Ленага, чугас аймахтарыгар, добоһторугар Маалыкай орто оскуолатын кэлэтиибэ, администратията, профкома дириҥ кутурбанын биллэрэр.

Убаастыыр, ытыктыыр аҕа саастаах дьүөгэм, Маалыкай орто уонна музыкальнай оскуолаларыгар өр сылларга үтүө суобастаахтык үлэлээбит үлэ бэтэрээнэ

ИВАНОВА Тамара Николаевна Дьокуускай куоракка соһуччу КОВИД-19 ыарыыта ыалдьан олохтон туораабытынан оҕолоругар Гаврилга, Акулинага, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр дириҥ кутурбаммытын биллэрэбит.

Саввинова Л.И. уонна кини дьыэ кэргэнэ.

Биһиргэ үлэлиир кэлиэгэбитигэр Макара Семеновичка убаастыыр биһиргэ төрөөбүт быраата

СЕМЕНОВ Вячеслав Семенович уһун ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан дириҥ кутурбаммытын биллэрэбит.

Ньурба тутуутун управлениетын кэлэтиибэ.

Биһиргэ үлэлээбит кэлиэгэбит, табаарыспыт, РИК "Автодор" Ньурбатаагы филиалын электригэ

СЕМЕНОВ Вячеслав Семенович уһун ыарахан ыарыыттан бу Орто дойдуттан барбытынан дириҥ кутурбаммытын дьыэ кэргэнигэр, бары аймахтарыгар тизэрдэбит.

Сылаабыкпыт барахсан, быдан дьылларга быраһаай.

РИК "Автодор" Ньурбатаагы филиала.

Улуустаагы Үөрэҕири салалтата, үөрэх үлэһиттэрин идэлээх холбоһуктарын кэмितिэтэ биһиргэ үлэлиир кэлиэгэбитигэр, кадр отделын исписэлиинигэр Дмитриева Лейли Егоровнага, кини дьыэ кэргэнигэр тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ

ДМИТРИЕВА Светлана Дмитриевна өр сылларга үтүө суобастаахтык сибээс эйгэтигэр үлэлээбит бэтэрээн ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан дириҥ кутурбаммытын тириэрдэбит.

Ньурба оройуонун "Октябрьская нэһилиэк" муниципальнай тэрилтин Сэбиэтин депутата Дмитриева Лейли Егоровна тапталлаах ийэтэ, оҕолоругар тапталлаах эбэлэрэ

ДМИТРИЕВА Светлана Дмитриевна ыарахан ыарыыттан Орто дойдуттан барбытынан кэргэнигэр, аймахтарыгар, чугас дьонугар дириҥ кутурбаммытын тизэрдэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэлэстэбит, кытаатыт.

"Октябрьская нэһилиэк" МТ дьаһалтата, "Октябрьская нэһилиэк" МТ депутаттарын Сэбиэтэ.

Антоновка сэл. Женя Чусовской түөлбө олохтооҕо, Сахателекомна өр сылларга операторынан үлэлээбит

ДМИТРИЕВА Светлана Дмитриевна бу олохтон туораабытынан кэргэнигэр Егор Иннокентьевичка, кыһыгар Лейли Егоровнага, күтүөтүгэр Викторга, сиэннэригэр, аймахтарыгар кутурбаммытын холбуубут. Светланага Ийэ дойдутун буора сымнаһас тэллэх, сылаас суорбан буоллун.

Константиновта, Захаровтар, Афанасьевтар дьыэ кэргэттэрэ.

Генеральная директор
Стручкова Н.М.
Кылаабынай редактор
Дорофеева Л.К.

Хаһыат Саха сиригэр сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэрин кэтээн көрүү Федеральнай судууспатын Управлениетыгар (Роскомнадзор) 03.06.2020 с. регистрацияланна.

ПИ № ТУ 14-00551

Тэрийэччилэр:
Саха Республикатын Правительствота,
Саха Республикатын "Сахабэчээт" Государственной автономной тэрилтэтэ.
Таһаарааччы: СР "Сахабэчээт" ГАУ

Таһаарааччы аадырыһа:
677000 Дьокуускай к. Орджоникидзе уул. 31.
Редакция аадырыһа:
678450 Ньурба к. Ленин уул., 37.

Телефоннара:
Редактор-директор - 2-33-32.
Компьютернай отдела - 2-33-32.

e-mail: redakcia06@mail.ru

Хаһыат чэпиэргэ тахсар.

Индекс: ПИ 988
Тираж 768.
Объем 3 п.л.
Сыаната - 30 солк.
09.06.2021 с.